

หนังสือ

เรียกชื่อว่า ราช นิติ

กล่าวถึง ลักษณะ จารีต ธรรมเนียม ที่ ควร จะ
ประพฤติ โดย ทาง ยุติธรรม แล ว่า ด้วย
สันดาน คน ที่ หยาบ แล ละเอียต ควร จะ ตั้ง
ไว้ใน ตำแหน่ง นั้น ๆ ให้ต้อง ตาม ที่
ประพฤติ ตน ต่าง ๆ กัน

ได้ ลง พิมพ์ ที่ โรง พิมพ์ รัชวินทร์

รัตนโกสินทร์ ศ กั ๑๒๐

๕๐๐ ฉบับ

ราช นิตี

ราชะนิตี สัตถัง วัณญ โฉน ทัณฐะระหมัมมัตตะสาชะนัง

วุจจะเตพุททชิวุททคัตถัง ประระวัณฐะระวิมัทตะเน

ราชะนิตี สัตถัง ชันว่า คัมภีร์ ชัน ชื่อว่า ราช นิตี สาทระ ชัน
ทรงไว้ ซึ่ง ราช ประ โยชนัน พุททชิวุททคัตถัง มีชัน จำ วัณญ
บัญญัติ เป็น ประ โยชนัน ประระวัณฐะระวิมัทตะเน ใน กิริยา
ชัน ย่ำยี่ เสี้ย ซึ่ง แว่น แคว้น แห่ง กระจะมัททริย ชัน ชัน เป็น ชัก คัก
ทัณฐะระหมัมมัตตะสาชะนัง ชัน ให้ สำ เร็จ ซึ่ง ประ โยชนัน ใน อาทม
ภาพ ประจักข วัณญ โฉน แห่ง นรา ชิบที มะยา ชัน ชำ วุจจะเต กล่าว

ชัตติยัสสะ อะระมัจัสสะ วัคชามิ คุณะระลักชะณัง

สะทาภิ ไชมะหิ ปาโต สัมมาภัตเต ปริกชะเย

ชะหัง ชัน ว่า ชำ วัคชามิ จะ กล่าว คุณะระลักชะณัง
ซึ่ง คุณ ลักษณ ชัตติยัสสะ แห่ง กระจะมัททริย ที ที อะระมัจัสสะ
แห่ง อำมาตย์ ที ที มะหิ ปาโต ชัน ว่า เจ้า แผ่นดิน อะภิ ไช
มิ บัญ ราชวี ชัน ไหล่ ยิง ปะริกชะเย ฟัง พิจารณา รอบ คอบ
ภัตเต ซึ่ง หมู อำมาตย์ ราชปะโรหิต แล ชำ เฝ้า ทั้งหลาย
สะทา ใน กาลทุก เมื่อ สัมมา โดย ชอบ

ชาเนยยะ ภาสะนา พุททิง สัจวาสา สัสสะ เมวะจะ

สัจ สัพพาภิ ทาเรนะ อาปะทัก เตจะ โประเส

ราชา ชัน ว่า พระ เจ้า แผ่นดิน ชาเนยยะ ฟัง รู้ พุททิง

ซึ่งความที่ผู้มีปัญญาแลมิได้มี ภาสนา เหตุคำเจรจา
 ซาเนยยะ พิงรุ สัตถ์เอวะ ซึ่งผู้มีศัตถ์อันที่แลมิได้ก็
 สัตถ์วาสา ด้วยกิริยาอันเสพยสัตถ์วาสา ซาเนยยะ พิงรุ
 สัจ ซึ่งผู้มีกรรมอันสอากแลมิได้สอาก สัพพากิตาเวระ
 ด้วยกิริยาอันนำมา ซึ่ง การงานทั้งปวง ซาเนยยะ พิงรุ
 ไปริเส ซึ่งบุรุษก็แลมิก็ อาปะทักเดจะ ในกาลเมื่อไถยมี
 อาตัสสังชะรังทป์ยัง ชะรังพยาสะกังสะระยัง
 อะสันตัญจิงอะสะมัตถิง ภาตะยังจะเสนะราธิไป
 นราธิไป อันว่านราธิบตี จะเซ พิง มาตธเสย
 ภาตะยัง ซึ่งราชบุรุษ อาตัสสัง มีสภาว เกยคุคร้าน
 ชะรัง มีจิตรอันอขาย ทป์ยัง มีจิตรอันโลกเขลา ชะรัง
 มีมารยาตอันอขาย พยาสะกัง กระทำซึ่งกรรมมักฉิบหาย
 สะระยัง อันมีมารยาพ้อลวง อะสันตัญจิง อันมิได้สันโคก
 อะสะมัตถิง อันมิได้ อาจสามารถ แลบุรุษอันประคย
 ด้วยโทษแปดประการนี้ มีควรรจะตั้งไว้ในที่เข่นราชบุรุษ
 ชะรังพะยะสะนะกังลพกัง อปัปะสัดถิงสะระยังตะลา
 มกขากุคณฺญจะกัตถารัง นาทิปัจเจนิโยชะเย
 นราธิไป อันว่าพระนราธิบตี นะนิโยชะเย ออย่าพิง
 กังไว้ กัตถารัง ซึ่งนักการ ชะรัง มีวาจาอันอขาย
 พะยะสะนะกัง มกยังผู้ให้ฉิบหาย ลพกัง มกมากในวามิค
 อปัปะสัดถิง มิได้ชำนาญในธรรมสาตราชานิติ สะระยัง
 แสนทกด้วยเห็นแต่ประโยชน์แห่งตน มิได้เห็น ซึ่ง

ประโยชน์แห่งผู้อื่น มีเจ้าแห่งตนเป็นต้น ตะดา อนึ่งโสด
มักซึ่งลบลศคุณเจ้า อรรถกถาจะ กล่าวถ้อยคำ อัน มีได้จริง
อะธิบาย ในที่ อำมาตย์ผู้ใหญ่ นักการ อัน ประกอบไปด้วย
โทษ เจ็ดประการ เห็น ปานดังนี้ มีควร จะพึงตั้งไว้ในที่เป็นใหญ่

มุพเพนิโยชิตมัจเจ ตะโยโทสามะหิปะติ

อะยะสังกัตตะนาสังญะ นีริวัณณะนิสังสะยา

มัจเจ ในเมื่อ อำมาตย์ มุพเพ มี สม ประที อัน หลง
นิโยชิตะ อัน พระยา ตั้งไว้ อีเมตะโยโทสา อันว่า โทษ
ทั้งหลายสาม นี้ อะยะสังญะ คือ หา อิศริยยศแล บริวาร ยศ
มิได้ ก็ ที่ อิตตะนาสังญะ คือ หนีหาย แห่ง ประโยชน์ ก็ ที่
นีริวัณณะ คือ หนีรบกวน สันติมี มะหิปะติ แก่ เจ้า
แผ่นดิน นิสังสะยา ทาสงไสย ขมิได้

ปัญญะนิโยชิตมัจเจ สันติวัณโณตะโยคุณา

ยะโสสังกัตตะนิวาสังญะ อุตตะมัตเตจัมมะลัทธชา

มัจเจ ในเมื่อ อำมาตย์ ปัญญะ อัน มี ปัญญา
นิโยชิตะ อัน พระยา ตั้งไว้ ตะโยคุณา อันว่า คุณ ทั้งหลาย
สาม ยะโสจะ คือ ยศ ก็ ที่ สักคะนิวาสังญะ คือ เสวย
สวรรค์ ก็ ที่ อุตตะมัตเตจัมมะลัทธชา คือ ได้ ซึ่ง สมบัติ อัน
อุทมโดย ยุตติ ขรรณก็ ที่ สันติมี วัณโณ แก่ พระยา

ยังกิญจิกุรุเทภักโต สุตังวาเยทิวาสุกัง

ทัสสะลัมปะชิตะวัณญา สุกะฉังทุกะฉังขีระ

ทศมาภูมิชะโรมักคัง ทิฏฐุระชัมมัตตะสาชะนัง
คุณะวันคังนิโยชะเย คุณะคีนังวิวัชชะเย

ภักโต อธิว่าราชบุรุษ กุรุเต กระทบ สุกังวา
ซึ่งกรรม อันศักดิ์ ยะทิ อหังโสศ อะสุกังวา ซึ่งกรรม
อันศักดิ์ ยังกิญา ทั้งปวง สุกะภูงขี อธิว่ากรรม
อันกระทำศักดิ์ ทุกะภูงขี อธิว่ากรรม อันกระทำศักดิ์
ศักดิ์ ทศสระราชะปริสัสสะ แห่งราชบุรุษ นั้น สัมปะชิตะ
เนื่อง วัณญา ด้วยพระยา ทศมา เทศคังนั้น ภูมิ
ชะโร อธิว่าเจ้าแผ่นดิน นิโยชะเย ฟังคังไว้ อะมัจจัง
ซึ่งอำมาตย์ คุณะวันคัง อธิมีบัญญัติคุณ ทิฏฐุระชัมมัตตะ
สาชะนัง อธิให้สำเร็จ ซึ่งประโยชน์ ในอิตตะภาพ ประจักษ
วิวัชชะยะ ฟัง ละเสี่ย คุณะคีนัง ซึ่งคน มีบัญญัติคุณอันต่ำ ซ้ำ

กุดะลิตะคุโธเปตัง สัจจะชัมมะปะระรายะนัง
สขุญญิงเปสะลังทักขัง ชัมมะเปกชะวิวัชชะเต

ราชา อธิว่าพระยา วิวัชชะเต ฟังคังไว้ ชะนัง ซึ่งชน
กุดะลิตะคุโธเปตัง อธิ ประกอบด้วยตระกูลแลลิตะคุณ สัจจะ
ชัมมะปะระรายะนัง อธิมีคำสัตย์มิโก้ ไปตาม อะคะทิสี่ เปน
สะภาวะ สขุญญิง มีบัญญัติ อธิพิจารณาด้วยที่ เปสะลัง
กล่าว ถ้อยคำอัน เปน ที่รัก ทักขัง อธิ ผลตกในกรรม
สาคร แลราชสาคร ชัมมะเปกชะ ในที่ ผู้พิพากษาใหญ่
บุรุษ ประกอบด้วย คุณ แยกประการ ควร คังไว้ ในที่ เปน ผู้
ใหญ่พิพากษา

กฤษชัฏวินิตัญจะ สัพพะระคะนะชานะกัง
สุจิอะวิรุทชังสาชุง ภัณฑาทาคาเววิชิยะเต

ราชา อันว่าพระยา วิชิยะเต พิง กังไว ะระวัง ซึ่งชน
กฤษชัฏ อัน เป็น เชอ ทรกฤษ อัน ชื่อ ทรง วินิตัญจะ อัน คักษา
ใน กิ รัรักษาชัง พระ ราช ทวพิย โคช เคารพ สัพพะระคะ
ชานะกัง อัน รั ซึ่ง ทรกฤษ แก้ว ทังปวง สิจิง มีกรรมอัน สอาด
คะวิรุทชัง มิได้พลั้งพลาด สาชุง มีน้ำจิตร์ เป็น อัน กิ
ภัณฑาทาเว ใน ที่ เป็น พระคลัง บรมอัน ประกอบ ด้วย องค์ ทก
ประการ นี้ ควร จะ พิง กังไว เป็นใหญ่ ใน พระคลัง

ไปราณะณะวะชานันตัง พะระวังบิยะทัสสะนัง

สุจิเชทังสะหังทักชัง ไทวาริเกวิชิยะเต

ราชา อันว่าพระยา วิชิยะเต พิง กังไว ะระวัง ซึ่งชน
ไปราณะณะวะชานันตัง อัน รั ซึ่งคน เก่า แลใหม่ พะระวัง
อัน มีสะทิพะระ บิยะทัสสะนัง มีกิริยาอัน เห็นเป็น ที่รัก สิจิง
มีกรรมอัน สอาด เชทะสะหัง อัน ออกถน ซึ่งความ ถ้ายาก
ทักชัง อัน ผลากใน ที่ ซัก ตาม อัน ละเอียก ไทวาริเก
ใน ที่ เป็น นาย ประทุ แล บรม อัน ประกอบ ด้วย องค์ ทก
ประการ นี้ ควร จะ พิง รักษา ทวาร

บัญญัติวังวากะระวังสุรัง ประระจิตทานุลักชะณะง

สันตังยะโดคะวามีจะ เอกังทเทวิชิยะเต

นราธิโป อันว่าพระยา วิชิยะเต พิง กังไว เอกังนะระวัง
ซึ่ง ชน นั้น บัญญะวัง อัน มีบัญญัติ วากะระวัง อัน รั

เงรจา สุรัง อินแกต้วกล้า ประระจิตตานุลักษณะรัง อิน
 กำหนด ซึ่ง จิตร แห้ง ผู้ อิน สันตัง อิน มีใจ ละเอียก ยะโด
 กะวาชี่จะ อา รุ ซึ่งคำ มีประการ อิน ตนกล่าว ทูเค ใน
 ที่ เป็น ราช ทูต แล บุรุษ อิน ประกอบ ด้วย คุณ หก ประการ นี้
 ควร เป็น ราช ทูต

สะกิงอุตตะปะริวิทัง สิงฆะเสขังสุตติกขัง
 เมชาวิงวากะยะปะฎุกัง ทักเขตังเลฆะเนณะปะเย

นราธิโป อินว่า พระยา ละปะเย ฟัง ตั้งไว้ เอตังนระรัง
 ซึ่ง ชน นั้น สะกิงอุตตะปะริวิทัง อิน ฉลาด ใน กิริยา อิน
 กำหนด ซึ่ง คำ อิน กล่าว คราว เคี้ยว สิงฆะเสขัง ชัก เขียน
 เร็ว สุตติกขัง มีลาย มือ อินงาม เมชาวิง มีปัญญา
 อิน เร็ว วากะยะปะฎุกัง อิน รู้เงรจา ทักขัง อิน ฉลาด
 ใน ลาย ลักษณ อักษร เลฆะเน ใน ที่ เป็น อาลักษณ บุรุษ
 อิน ประกอบ ด้วย คุณ หก ประการ นี้ ควร เป็น อาลักษณ

ปัญญะวังปะระมัททะเน ชะยะภุมิสฺซานะกัง
 พระยะสะเนสุปะริปาติง สะเหตุกขังสะเหตฺขัง
 เสนางคะพะยหะสัทถัญญัง วาหะเนสุอักเขทะกัง
 วิระสุระคุโณเปตัง เสนะโมกเขวิชียะเท

นราธิโป อินว่า พระยา วิชียะเท ฟัง ตั้งไว้ นระรัง ซึ่งชน
 ปัญญะวัง อิน มีปัญญา ปะระ มัททะเน ใน กิริยา อิน ย่ำยี่เสียบ
 ซึ่ง เสนา แห้ง พระยา อิน อิน เป็น บั้จจา มีทร ชะยะภุมิสฺซานะกัง
 อิน มี ปรกติ รู้ ซึ่ง ที่ ชัยภุม อะปะริจาคัง อิน มี ไต่ ละ เสียบ

ซึ่ง หมู เสนา พระประสูติ ใน กาล เมื่อ พล ธิบาย
 สะเหตุทุกขังสะเหตุขัง ออกกลืน ทุกข์ แล สุข กับ ภัย เจ้า ก็ ก็
 แล หมู เสนา แห่ง ทน ก็ ก็ เสนางคพระยุดะ สัตถัญญิง อัน รั
 ชึ่ง คัมภีร์ เสนางคพยุหะ วาหะเนสอุระเซทะถัง อัน รัจักพล
 พาหะนะมิได้ให้ ล้ายาก วิระสุระคุโณเปตัง อัน ปรระกอบ ภัย
 คุณคือความเพียร แล แกล้วกล้า เสนะโมกเข ใน ที่ เป็น
 ปรชาน แห่ง เสนา แล บรุษอัน ปรระกอบ ภัย คุณแก้ว ปรระการ นี้
 ทร ที่ จะ เป็น เสนา ยก็ ผู้ ใหญ่

 บิฑุบิตามะโททโ โส สัตถัญญิมิตตะปะจาโร
 โภชะยุภโตวิภักโตจะ สุปะกาโรประสังสิโต

 ปุริโส อัน ว่า บรุษ บิฑุบิตามะโท เป็น พ่อครวีแต่ สืบ
 อายุ แห่ง บิ ทักโ ผลากใน การ หุงต้ม สัตถัญญ
 รัคัมภีร์ หุงต้ม มิตตะปะจาโร รัหุงต้ม ภอ ปรระมาณ โภ
 ชะยุภโต อยู่ เป็น นิจใน ที่ เป็น พ่อครวี วิภักโต รัทกแห่ง
 ประสังสิโต อัน โลกีย์ ชน สรเสริญ สุปะกาโร ว่า เป็น
 พ่อครวี อัน ก็ บรุษ ปรระกอบ ภัย คุณ หัว ปรระการ นี้ ทร
 จะ ได้ คั้งไว้ ใน ที่ เป็น ราช ภัทร การก

 อายุภะเทสติกโตทักโ สัตถัญญิมิยะทัสสิโน
 เสนูระสีละคุโณเปโต เอโสเวชโประสังสิโต

 โยปุริโส อัน ว่า บรุษ ผู้ ใ อายุภะเทสติกโต อัน รั
 ชึ่ง คัมภีร์ แพทย์ ให้ เจริญอายุ ทักโ ผลากใน นิธิยา อัน รัภษา
 สัตถัญญ รัทกแห่งยา มีคัมภีร์ แพทย์ เป็น คัน บิยะทัสสิโน

มีปรกติ เห็น เป็น ที่รักใคร่ เสด็จสู่เสด็จคฤหาสน์ ประถมา
ด้วยศิลาจารคุณ อันประเสริฐ เอโสปริโส อันว่าบุรุษ ผู้
ประสังสิโต อันบุคคล สรเสริญ เวชโช ว่าเป็นแพทย์ อันก็
แล บุรุษ ประถมา ด้วย องค์ ห้า ประการ นี้ ควร จะ ทั้งไว้
ในที่ เป็น แพทย์

สุชานันต์ สัจจาทกขัง ชัมมิภัง พระสุตตะภัง

อะโลภัง อปเปมัตถัญจะ เสเวยยะ ติงราชันติเก

ราชาเอโสริโส อันว่า ราชนบุรุษ เกตังปุริสัง บัง บุรุษ นัย
สุชานันต์ ฐิตทยาไศรยแห่ง เจ้า สัจจ อัน สอาด และ
ไพโร มลย์ ทกขัง อัน ฉลาด ชัมมิภัง อัน รักษาธรรม
พระสุตตะภัง อัน ฐิตัญญู เป็น อัน มาก อะโลภัง มี โลภ
น้อย อปเปมัตถัญจะ มี สติ อัน มี ไก่ หลง ลืม เสเวยยะ
พึงให้ เฝ้า เป็น นิจ ราชันติเก ใน ที่ ไกล แห่ง พระยา
บุรุษ อัน ประถมา ด้วย คุณ เจ้า ประการ นี้ ควร จะ ทั้งไว้ ใน ที่
เป็น ราชนเสวก

เกทาเกทังคะสัทธัญญู ชัยปะโหมระปะระยาเย โน

อายุทีมะเมตโทนิจจัง เอโสราชาเอโสโรคิโต

โยปุริโส อันว่า บุรุษ ผู้ ไค เกทาเกทังคะสัทธัญญู
อัน ฐิตัญญู สัจจ เกท อัน น้อย อธิใหญ่ ชัยปะโหมระปะระยาเย โน
อัน ฉลาด ใน กิริยา อัน บุชานันท์ อายุทีมะเมตโท กระทำ
ซึ่ง เมตตากรุณา เหตุ จะ ให้ ยืน แห่ง พระชนมาบุ นิจจัง เป็น นิจ
เอโสปุริโส อันว่า บุรุษ ผู้ นัย ปุโรคิโต ชื่อว่า ปะโรคิ

รักขิตินทรีย์ยังสาธุแก่ง	นานาภาสาสุโกวิทัง
อัมมะรตักยังชกขาเปกขัง	นานาสีปปะวิสาร์ทัง
กุดะสัถะยุดคังภักัง	อินเตปุเรสุดาปะเย

นระราชิโป อินว่า พระยา สุดาปะเย พิง ทังไว้ เปน อินคิ
 บวิลัง ซึ่ง บรม รักขิตินทรีย์ยัง มีอินทรีย์อิน รักษา สาธุกั
 มี สุภาวที โกวิทัง ฉลากรู นานาภาสาสุ ในภาสา
 ทังหลาย ต่าง ๆ อัมมะรตักัง ยินคิใน อกรรม สุขาเปกขัง
 อิน เห็นแก่ พระ เจ้า แผ่นดิน เล็ง แลค ซึ่ง หน้า แห่ง เจ้า
 นานาสีปปะวิสาร์ทัง รู้ซึ่ง ศิลปสาทร ต่าง ๆ กุดะสัถะ
 ยุดคัง อิน ประกอบ ด้วย ทรกุดแล คีล ภักัง อิน รู้เกรง
 กลัวซึ่ง เจ้า อินเตปุเร ใน พระราชวัง บรมอิน ประกอบ
 ด้วย องค์ แปกประการนี้ ควรจะ พิงคัง ใช้ สอยภายใน พระราชวัง
 ษัญญะวาอะนุรัตโตจะ สุโรมันคิคุณยุคโต
 ยัสสะภักโตนระราชิโป ทัสสะสัพพะสะมิชณะที

ภักโต อินว่า ราชบรม ยัสสะนระราชิโป เมาะนระราชิษัสสะ
 แห่ง นระราชิยที พระ องค์ โต ษัญญะวา ประกอบ ด้วย วิจารณ
 ษัญญา อะนุรัตโตจะ ยินคิ ซึ่ง การงาน แห่ง เจ้า ยิงนัก สุโร
 แกล้วกล้า มีนคิคุณยุคโตจะ ประกอบ ด้วย คุณ คือ ความคิก
 สัพพิงกิจจัง อิน ว่า กั ทังปวง สะมิชณะที สำ เร็จ ทัสสะ
 นระราชิษัสสะ แก่ นระราชิยที นัน บรมอิน นำ มา ซึ่ง ประโยชน์
 ทังปวง ให้ สำ เร็จ แก่ เจ้า แผ่นดิน เห็น ปานคัง นี้ ควร จะ

ฟัง ตั้งไว้ ใน ถานันนคร อัน ยิ่ง

ถานันตะเรยุกโตพาทุ	สัททิตยะสาบ่ประยระวิญจะตา
สัมพันตะคาสะระาชนะ	ชะยาตุงคิตะมะระระะติ
อะโตะสาขุงอะสาขุงวา	มะโนะระวังสุทูลละกัง

โยราชะปุริโส อันว่าราชบุรุษผู้โต บุคโต ประกอบ
 ถานันคเร ในถานันคร อะวิญจะตา มีสภาวะมิได้รู้ต่อหลวง
 ราชานัง ซึ่งเจ้า สัมพันตะตา มีสภาพ ประพุกติ เลี้ยง ชีวิต
 เหนือ สระาชนะ กยัก้วยเจ้าแห่งคน พระสุสัททิตยะสาย แม้
 เหตุว่าคนมีสำมาถกำลึงแขน แะ มีบริวารยศ อะโตะ
 เมาะ คัดมา เหตุนี้ โสปุริโส อันว่า บุรุษเกินปานดังนั้น
 อะระระะติ ควร ชะยาตุง เพื่อจะพิศทล สำขงวา ซึ่งคำ
 อันก็กักิ อะสาขุงวา ซึ่งคำอันมีกักิ กักิ คักิ อันจะให้เป
 ประโยชน์แก่เจ้าแห่งคน สุตูลละกัง อันเจ้าแห่งคนได้
 เปนอันยาก มะโนะระวัง นำมาซึ่งความยินดีแห่งจิตร

โนนะนุนโนนาโนโน นานานุนนะนะนุนโน
 นะนุนโนนะนุนโนนา นะเนโนนุนนะนุนนะ

ปุริโส อันว่าบุรุษ ขุนานุนโน ชนะซึ่งคนอันคำซ้ำ
 นะโน มิได้ชื่อว่าชะนะคิ ปุริโส อันว่าบุรุษ อะนุนโน ยัง
 คนมีกำลึงอันน้อยให้พ่ายแพ้ นาโน มิได้ชื่อว่าบุรุษ
 ปุริโส อันว่าบุรุษ นาน นุนโน ชนะซึ่งคนมีกำลึงมาก
 ขุนโน ชื่อว่าบุรุษอันวิเสศ ทาโส อันว่าทาช ขุนะโน
 อันเจ้าชะนะ นะนุนโน แม้นแลชะนะแล้ว นะนุนโนนา

มีไต่ ชื่อว่า ชะนะ กิ	ปุริโส	อันว่า บุรุษ	นุระนุระนะ
เบียดเบียนซึ่ง คนอัน ชะนะ แล้ว		นะเนโน	มีไต่ ชื่อว่า คน กิ
สามีสามินุ โคมัจโจ		ชะนะปะโทบีสุชชะโน	
ทุตตังทุตตะคุ โนเปตัง		ทณโท โทสาณรุปะโท	
โกสาอิกชะยะ สัมปัตติ		मितัญจะ ณะยะสังยุตตัง	
สัทตะปะกะติ โยวคทา		ราชะนิตี วิจักชะณา	

สัทตะปะกะติโย อันว่า ราชปัตติทั้งหลาย ๗ ในยศหนึ่ง
 อันว่า อีราชภักดิ์ทั้งหลาย ๗ ก็ว่า สามีระ คือ เจ้ากัถิ
 สุชชะโน อันมีสปีเย ทุตตัง คือ คูทั้งหลายสาม คือ คน้ำ
 แลคเขอก แลคหัง กัถิ ทุตตะคุ โนเปตัง อันประกอบไปด้วย
 คุณ คือ จะ ข้าม เป็นอัน ยาก ทณโท คือว่า อาญา กัถิ
 โทสาณรุปะโท อัน สมควร แก่ โทษ โกสา คือ คลัง กัถิ
 จักชะยะ สัมปัตติ มี สมชก อัน ขริบูรณ มีไต่ ฐัน มิตัญจะ
 คือ มิตร กัถิ ณะยะสังยุตตัง เป็น เพื่อนใน กาล มี โภย
 ราชนิตี วิจักชะณา อัน นักปราช ผู้รู้ ซึ่ง ราชนิตี วุคทา กล่าวไว้

สามีมัจฉัญจะ วัฏฐัญจะ ทุกชะ โกลังพะลัง มิตตัง
 อัญญะ มัญญะ ประการะรัง สัทตะรัชชังคะ มุจจะเต

สัทตะรัชชังคัง อันว่า องค์แห่ง ความ เป็น พระ เจ้า แผ่นดิน
 ๗ สามีระ คือ เจ้ากัถิ อะมัจฉัญจะ คือว่า อามาตย์ กัถิ
 วัฏฐัญจะ คือ แว่น แคว้น กัถิ ทุตตัญจะ คือ คนอัน จะ ข้าม
 ยาก กัถิ โกลัง คือ คลัง กัถิ พะลัญจะ คือ พล พะชะนะ
 อัน แลแล้ว กล่าว กัถิ มิตตัญจะ คือ พระ ราช สัมพันธ มิตร กัถิ

อัญญะมัญญโฏประการะกัง มีอุประการะ แก่กันแลกัน โธระณะ
อินโถกยั วุจจะเต กล่าวไว้

เอกังเคาขัวิคะเล สาธุกังนัสสะวัตะเต
ทัสสะสามัคคิงมะนิจฉัง กระจัยยะสะปะริกขะณัง

เอกังเคาขั แม้น ล้า องค์ทั้งหลาย มี ประการ อันกล่าวใน
เมือ องค์ อธิโต อันหนึ่ง วิคะเล ทำลาย สาธุกัง อันว่า
สะภาวะ สำเร็จ ประโยชน์ บริบูรณ์ นะวัตะเต มีได้เป็นไป
อัสสะรวัญญโฏ แก่พระยานั้น สัปปริโส อันว่าบุรุษ ผู้มีปัญญา
อะนิจฉัง เมาะ อะนิจฉันโต อย่าใ้ยวาระว่า อะสามัคคิง
ซึ่ง กิริยามิไ้พร้อมเพรียงแห่ง องค์ พิการ คือจะ ออกหาก
ด้วยกายแลโคตร อัสสะสามัคคัสสะ แก่เจ้านั้น กระจัยยะ
พึงกระทำ สุปะริกขะณัง ซึ่ง กิริยาอันตัก เตือนพระ สติ
เนื่อง ๆ อธิบายว่าราชบุรุษ ผู้เป็น ข้าราชการ พึงกระทำ
ความเพียร จะใ้ องค์ ที่ พักลงไป นั้นใ้ บริบูรณ์

อัครานะเมวะปะระมะมัง มีจเฉคณปะสังกะมัง
กระจัยยะคณะสังยุคตัง ตะโตเสตังปะริกขะเย

ราชานามะ ขื่อว่าพระยา อิจเฉ พึงปราถนา คุณะปะสังกะมัง
ซึ่ง กิริยาอันเข้าไป โถล ซึ่ง สัปปริษ ผู้มีปัญญา มีอาจารย์
เป็นต้น อัน ประกอบไป ด้วยคุณ อัครานังเอวะ ด้วยตนแท้จริง
กระจัยยะ พึง ระทา อัครานังเอวะ ซึ่ง ตนแท้จริง คุณะ
สังยุคตัง ใ้ ประกอบไป ด้วยคุณ มี ศิลปสาคร มีท้าวข้าง
แล ทรง ม้า เป็นต้น ประวิงขะเย พึง พิการ

ซึ่งองค์สมเด็จพระอมาตย์ เปรม ทัณ อัม เสศ ตะโต แต่ ลั คับ หนี
บัญญัติว่า พุทธิมา เจวะ หินะระณะระวัชชะนัง
ทักโขชะ โมสอชชะ อัมมิโกอะนุสยยะโก

นระราสะโก อันว่า พระราชาธิบดีผู้ประเสริฐ บัญญัติว่า
มีบัญญัติ พุทธิมา เจวะ วัพลัน ซึ่ง อะทะยาไสย แห่งผู้อื่น
หินะระณะระวัชชะนัง อาจ เว้น เสีย ซึ่งคำ แห่ง คน อัน คำ ซ้ำ
ทักโข ผลากในที่ต่าง ๆ ชะโมชะ มี กิริยา อัน อตกถัน
สอชชะ มี พระไทย ชะตรง อัมมิโก ทรง ซึ่ง ทศพิชราชธรรม
อะนุสยยะโก มี ได้ วิชา ซึ่ง สมยติ แห่ง ผู้อื่น

สฤชชะโร สัมพันธชาติ สะทะยุคโตชะสะทะมา
ประระนาสะชะญญาวิโร อิติมาชะยะวัชชะชะ

นระราสะโก อันว่า พระราชาธิบดีผู้ประเสริฐ สฤชชะโร
กร ทำ ซึ่ง กรรม คือ กิริยา อัน พิจารณา เป็น คี ซึ่ง คำ มี
สรเสวีญ แล ติ เคียน ใน ความ เพียร เป็นต้น สัมพันธชาติสะ
ทะยุคโตชะ อัน ประกอบ ไป ด้วย คุณ ๖ ประการ คือ สัมพันธมิตร
พฤษพันธ แล ย่ำ ยี เสีย ซึ่ง ข้ำ กัก แล การณรรค แล ทำ
ลาย เสีย ซึ่ง ความ รัก แห่ง กรรมัตริย์ ทั้งหลาย อัน เปน ข้ำ คัก
แล ได้ ซึ่ง ที่ พึง สะติมา ประกอบ ไป ด้วย สะกิ อัน อาจ คือ
กิจ การงาน ประระนาสะชะญญา วั ซึ่ง กิริยา อัน ทำลาย
พระยา ทั้งหลาย อัน เปน ข้ำ คัก ให้ พินาศ วิโร อัน แล ลัก ล้า
สามารถ ความ เพียร มาก อิติมา มี สะติ อัน ทั้ง มีน ชะยะ
วัชชะชะ อัน วั ซึ่ง กิริยา อัน ฆยหาย แล จำ เวิญ

อุปะการะภัญญโณสุโร พุทธิเสวีอะพะยะสะโน
ปะริกขะการีอะนินโท ทัทตะการีอะปะฏิญญโณ

นะระสะโก อัมว่าพระนะราชาธิบตีผู้ประเสริฐ อุปะการะ
ภัญญโณ ฐึซึ่งคุณแห่งผู้ชน สุโร แลแกลัวกถา พุทธิเสวี
ส้องเสพย์ผู้ใหญ่ทั้งหลาย ๓ คือผู้มีปัญญามาก แลผู้มี
อ ยสูง แลตระกูล อัมสูง อะพะยะสะโน มิได้ทำกรรมอัน
เพน เหตุแห่งความ ผิบหาย มีชนไก่ แลพนน เปนคั้น ปะริกขะ
การี มีปรกติพิจารณาแล้วแลกระทำ อะนินโท มิได้
ทิ เคียน ท่านผู้ ชัน อัมมิควร จะ ทิเคียน ทัทตะการีอะ มี
ปรกติ กระทำมั้น ปะฏิญญเญ ในปะติญาณแล้ว

อะริพะยะสะนาการัญญโณ ชิทะโกไปชิทินทรีโย
อะโตโกนิตทาสะโสโน จาคีวินะยะภาสะโก

นะระสะโก อัมว่าพระนะราชาธิบตีผู้ประเสริฐ อะริพะยะ
สะนาการัญญโณ อัมรู้ซึ่งเหตุ อัมทำลายคน อัมเปน ข้าศึก
ชิทะโกไป อัมชนะซึ่ง ความโกรธ ชิทินทรีโย ชะนะซึ่ง
อินทรีย์มี จักษุ เปนคั้น อะโตโก มิได้มีมาก ในนามิต
โนนิตทาสะโส มิได้มีกถลข แต่เกียรคร้าน จาคี มีปรกติ
บริจาค วินะยะภาสะโก มีปรกติ สั้ง สอน ซึ่ง ทาษ กรรมกร
อัมมิได้ ฉลาด จะให้ ฉลาดตาม ราช บัญญติ

วิโมโหอะปะริคคะโต บัยะทัสสันตะมานะโก
เทสะถาถัญจะชาชาติ ยุตโทสัทตะอัมเมนะจะ

นะระสะโก อัมว่าพระยาผู้ประเสริฐ วิโมโห มิได้

หลง ลม อะปะริคคะโท มีได้ทำกรรม มีทำลายเสีย
 ชึ่ง เขียวงา แห่ง เมือง แลควัก เสีย ชึ่ง จักขุ แห่ง เมือง แล
 ย้าย เสีย ชึ่ง ชงไชย แห่ง เมือง แล วิปริต แห่ง เมือง เช่น
 ยี่เยทัสสี มีภริยาอัน เล็งแลศุ เช่น ที่ รัก สันตะมานะโก
 นยถิอ ชึ่ง คน เป็น สัปรุช ยุคโต ปรระกอบไป สัตตะชัมเมนะจะ
 คัวยวัตร ๗ ประการ เช่น เหตุจำเวิญ แก่ บ้านเมือง อัน
 เป็นสังสาร ปรระจบัน ชานาติ รั เทสัญจะ ชึ่ง ปรระเทศ อัน
 คิแล มีได้ กิ กิ กิ กาลัญจะ ชึ่ง กาล อัน ควร แล มีได้ควร กิ กิ
 อะปะริคคะโท ออย่าได้ หวงแหน ราช ทรพัย

ขาพิ นธิบายว่า พระ ราชบุตร แล เซนญา ชื่อว่า เขียวงา
 แห่ง เมือง นักปราช ราชครู ปรโรหิต อัน รั ชึ่ง ยักแล ไทรย
 เพท ชื่อว่า จักขุ แห่ง เมือง หมอ อำมาตย์ ราชเสน อัน ยั้ง ยัน
 ชื่อว่า ศิศะ แห่ง เมือง เสจคฤหค ชื่อ มณฑล ท้อง แห่ง เมือง
 ฤษมณ ผู้ มี ญญา ชื่อว่า ชงไชย แห่ง เมือง ลูก ชาย หญิง
 แห่ง คน ทงหลาย กจ แวง ส่อง แห่ง บิคา แล มารคา บิคา
 มารคา กจ มณฑล ทวง หน้า แล ทำลาย ย้าย ชึ่ง บุตร บิคา
 ผู้ อัน ถิอ เขา คัวย พระสการ ชื่อว่า ทำลาย เสีย ชึ่ง หน้า เมือง
 หลทหาร แล ถัก ล้า ชื่อว่า เท้า แล มือ แห่ง เมือง เหตุ
 คังหนอ ออย่า ฟัง ทำลาย ชึ่ง เขียวงา เมือง ออย่า ฟัง ควัก ชึ่ง ทวง ทา
 เมือง ออย่า ฟัง หัก ชึ่ง ชงไชย เมือง ออย่า ฟัง ย้าย ชึ่ง ศิศะ
 เมือง ออย่า ฟัง ควัก ชึ่ง ท้อง เมือง ออย่า ฟัง ทำลาย ชึ่ง หน้า
 เมือง ออย่า ฟัง ตก ชึ่ง เท้า มือ เมือง

บุตโทสตัดตะฉัมเมนะระ ขาทแหงพระคาถาเปนม คํารบ ๕
 อธิบายว่า พระนระราธิบที กัษัก้วยหมู อํามาตย์ ข้าราชกา
 ใ้ประชุมวันละ ๓ เวลา คึกอ่าน ปฎกษากัน ๑ ยัง กิจกา
 บ้านเมืองใ้ รวยคาบพรัดม เพรียง ๑ ขอดถือเอาซึ่งค่า ส่วย
 แดใ้ ซึ่ง อาญา แต่ตรงโดยสมควร ๑ นั้ถือผู้ เด้าผู้แก
 มีอายุอันสูง แดไวยอันสูง ๑ มิใ้ เขียกเขียน ย่ายี่ ซึ่ง
 บุตร ธิดา แห่งชาว เมือง กุโจร ๑ เคยใ้เคยบูชา ซึ่งเทพยดา
 อันรักษา ซึ่ง นอก แดใน พระนคร ฟังใ้เปนนิจ ๑ ฟังพิทักษ
 รักษา สมณพราหมณาจารย์ กัษัก ๑ ฟัง ประกอบไป กัษ
 ธรรม ๗ ประการ ดังกล่าวมานี้ ออย่าใ้ขาด

สัททักถัญญโณนะยาสะปะโด สังกามาวะระระกสะโต
 ทานะสีเลอะกิระโต มิตตะปะพัญญะภาสะติ

นระระสะโก อันว่าพระนระราธิบที ผู้ประเสริฐ สัททัก
 ถัญญโณ ฐูซึ่ง ฉันทะ แห่ง วาจา นะยาสะปะโด อัน ฉลา
 ใน อบาย สังกามาวะระระกสะโต ฉลาทใน กิริยา อัน พิจารณา
 ซึ่ง ความ สนเทห์ อะกิระโต ยินที ทานะสีเล ใน ทานใน คีต
 มิตตะปะพัญญะภาสะติ มีกิริยาอัน ยมก่อน แลแล้ว แดตรัสปราไส

ะดาวุกเทหิคุณเหติ สัมขันโนโสเนระระสะโก
 สะกะตังเมทะนิงชิตะวา บัญญะราสสะภาชะโก

โสเนระระสะโก อันว่าพระนระราธิบที ผู้ประเสริฐ สัมขันโน
 ประกอบไป คุณเหติ กัษัก้วยหมู คุณทั้งหลาย ะดาวุกเทหิ
 ฎี ประการ อัน กล่าวแล้ว ชิตะวา ปรายแล้ว สะกะตังเมทะนิง

ซึ่ง ข้าศึกใน พนแผ่นดิน ทั้งปวง ภาวะะโก ก็ไ้ บัญญูฐานะ
ซึ่ง บัญญูราศรี โทติ มี

นิจจิงสุททชะโร บัญญูโณ เมชาวีอะนุสสุยยะโก
คุรุปะเสวะโนราชา บั๊ยไปติวิปุลลังยะสัง

โยราชา อันว่า พระยา องค์ไค สุกทชะโร ทรงไว้
ซึ่ง กิริยาอัน สกัษ นิจจิง เปนนิจ บัญญูโณ ประกอบไป
ด้วย วิจารณ บัญญา เมชาวี มี อรรโฆษ บัญญา อะนุสสุยยะโก
มิไค วิชาซึ่ง สมบัตติ แห่ง ผู้ อื่น คุรุปะเสวะโน สัอง เสพย์
ซึ่ง ทำน ผู้ เปน ครุ โสราชา อันว่า พระยานั้น บั๊ยไปติ
ถึง ยะสัง ซึ่ง อิศริยยศ แล บรวิจายศ วิปุลลัง อันไพโร บุลย์

ยุทโทสททชะหิองเคหิ นิติสทตถัญจะ พุทธิมา
สะหมักโถปะณะวิงสัพพัง ราชาเชคุงวิจักชะโณ

โยราชา อันว่า พระนระราชิยภิก้องค์ไค ยุทโท ประกอบ
ไป สัตทชะหิองเคหิ ด้วย องค์ ทั้งหลาย ๗ มี ประการ อัน
กล่าวแล้ว แล วัยร ทั้งหลาย ๗ เปนเหตุ แห่ง ความ จำเวิญ
ใน ประจันัน พุทธิมา มี บัญญา อัน ฐึซึ่ง เหตุ ตก ประการ มี
ฉินท์ แห่ง คน อัน กล่าว เปน ทัน นิติสทตถัญจะ ซึ่ง ศัมภีร์ นิติ
สตรทด้วย วิจักชะโณ อัน ประกอบไป ด้วย วิจารณ บัญญา
ใน กิริยา อัน จะ ให้ ซึ่ง รางวัด แล อาญา อัน สมควร แก่ คุณ
แล โทษ โสราชา อันว่า พระนระราชิยภิก้องค์ไค สะหมักโถ อาฯ เชคุง
เพื่อ จะ ชะณะ ประณะวิง ซึ่ง ประจามิตรใน แผ่นดิน สะกะลัง ทั้งปวง

อินทาทิจโจจะวายุระ ยะโมมะหาสะมุททะโก

จันทะภุมะปะชุนโนจะ รัญญโณชัญฐะคุณาณะเว

ชัญฐะคุณา ^{อันว่า}คุณ ทั้งหลาย แะค อินทาทิจโจจะ
คือ พระอินทร์ แล พระอาทิตย์ ก็ที วายุระ คือ พระวายุ เทวดา
ก็ที ยะโมจะ คือ พระยามม ก็ที มะหาสะมุททะโกจะ คือ
มหาสมุทร ก็ที จันทะภุมะปะชุนโนจะ คือ พระจันทร์ แล ภูมิ
เทวดา แล วรรณผลาทก เทวดา ก็ที ณะเว หนึ่ง มี
รัญญโณ ^{แก่} พระยา

ยะณาสักโกเทวะราชา อะนุคคัณหาทีปาณินัง

นิคคะหะปะคคะเหณะเว อินทะสะโมนะราชาโป

สักโก จันว่า พระอินทร์ เทวะราชา เปนพระยา แห่ง
เทวดา อะนุคคัณหาที อะนุเคราะห์ ปาณินัง ^{แก่} เทวดา
ทั้งหลาย นิคคะหะปะคคะเหณะเว ด้วย กิริยา อัน ช่มชี่ แล ยก
ย่อง แท้จริง ยะณา ฉนโต ณะราชาโป ^{อันว่า} พระ ณะราชา ขิยก็
อินทะสะโม เสมอ ด้วย พระอินทร์ อะนุคคัณหัยยะ ฟัง
อะนุเคราะห์ ปาณินัง ^{แก่} สัตว์ ทั้งหลาย นิคคะหะปะคคะเหณะเว
ด้วย กิริยา อัน ช่มชี่ แล ยก ยของ แท้จริง

อธิบายว่า พระ ณะราชา ขิยก็ ฟัง ช่มชี่ แล ยก ย่อง ^{ซึ่ง} ฐา
ราชากร อัน สมควร ^{แก่} ไทษ แล คุณ

อัญฐะมาสังยะณาทิจโจ ไทยังหะระติรังสิภิ

เอวังวัฏฐะพะลังราชา หะเรอาทิจจะสาทีโส

อาทิจโจ ^{อันว่า} พระอาทิตย์ ไทยัง ^{ยัง} หน้า หะระติ

ปล่อยให้แห้งเหือด รังสีก็ ทั่วรัศมีแห่งตน คือ ร้อน อัญชุธะ
 มรสัง สันแปดเดือน ยะดา ฉนโค ราชา อันว่า พระ
 ณะราชิชยก็ อาทิจระสาทีโส เหมือน ทั่ว พระ อาทิตย
 ะเร ฟังนัไป พะสิง ซึ่งของ ส่วยอันบังเกิด รัฏฐ์
 ใน แว่นแว่นแห่งตน รัสีก็ ทั่วรัศมีแห่งตน คือ
 สังกะระ วัตถุ อันชื่อ ว่า บุริสะเมธ

ประวิสังสัพพะภูตานิ ยะดาจะระกิมาลุโท

เอลังคฺยเหติชานัยยะ มาลคัสสะวะตังอิทิว

มาตุโท อันว่า สม ประวิสัง เมื่อ พัก สัพพะภูตานิ

ใน กาย แห่ง สัตว์ ทั้งหลาย ทั้งปวง จะระติ ก็ ไรไป ยะดา
 ฉนโค ราชา อันว่า พระ ณะราชิชยก็ ชานัยยะ ฟัง รั
 ชั้ว เหตุ อันก็ แลร้าย คุยเหติ ทั่ว คน ผู้ สอคนแนมทั้งหลาย
 เอลัง เมาะ ตะดา ทั้ง นั อิทังสัพพะภูตปะระวิสะจะระนัง
 อันว่า กิริยา อัน พักจรไป ใน สัตว์ ทั้งปวง วัตถัง เปน จริต
 มาลคัสสะ แห่ง สม อธิบายว่า ทั้งไว้ ซึ่ง คน สอคนแนม
 ให้ รั เหตุ ก็ แลร้าย เปน จริต เหมือน ทั่ว สม

ยะดาบิยะมะบิยังวา บัคตะกาลังนิยจระติ

ยะดาจะระกัณชะทานัง ยะมัสเสตังวะตังกะเว

ยะโม อันว่า พระชา ยม นียจระติ ชัก ตาม บิย
 ซึ่ง คน อัน เปน ที่ รัก ก็ ก็ อะบิยัง ซึ่ง คน อัน มี โศก เปน ที่ รัก
 ก็ ก็ บัคตะกาลัง ใน กาล อัน ถึง ซึ่ง ควร แก่ กรรม ยะดา
 ฉนโค ราชา อันว่า พระ ณะราชิชยก็ กะริยยะ ฟัง ทำ

ทศทระทานัง ซึ่ง กิริยาอันให้ อาญา ะดา ระหัง โดณัน
 ควร แก่โทษ เหว็ง เมะ ตะดา เหมือนกันนี้ เอตังขัยกยะ
 นิจาณระหะทศทระทานัง อันว่า กิริยา อัน ชักถาม ซึ่ง คน วัค
 แล คน ช่ง แลให้ ซึ่ง อาญา นี้ วัคทั้ง เปน จาวัก ะมี สสะ
 แด่ง พระยา ยม ภาเว พังมี

ยะดาปุเรณคิขุททะกา สินธุ อากังชะยังวิภา
 ตะดาหากังชะเขราชา สละมททิสสะธิตะวัคทั้ง

สินธุ อันว่า พระ มหาสมุทร วิภา เว้นแล้ว อากังชะยัง
 ซึ่ง ความ ปรวณา แด่ง น้ำ อัน ระไหล ไปสู่ แม่ น้ำ อัน น้อย
 ชุททะกา อันว่า แม่ น้ำ น้อย ทั้งหลาย ปุเรณคิ เต็ม ะดา
 ฉิมโต ราชา อันว่า พระ นรธา ชิบที นากังชะเข มี พัง
 ปรวณา สัพพะชะนัง ซึ่ง ทรพิย ทั้งปวง ตะดา เหมือน กัน นี้
 ธิตังชะอากังชะนัง อันว่า กิริยาอัน มี ให้ ปรวณานี้ วัคทั้ง
 เปน จาวัก สละมททิสสะ แด่ง ะมท ภาเว พังมี

ปะริปุณณังยะดาจันทั้ง ทิฏฐาหาสสิคิมะนุสสา
 เหว็ง สัพพะชะนาณิงัง ศลันทิวาชิโณมุขัง
 ตะโตทิสสัยยะธิตานัง จันทะสะโมนะราชาไป

มะนุสสา อันว่า คน ทั้งหลาย ทิสวา เห็นแล้ว จันทั้ง
 ซึ่ง พระ จันทร ปะริปุณณัง อัน ขริบรูเห็น หา สนิติ ชัน ชม
 ยินดี ะดา ฉิมโต สัพพะชะนา อันว่า คน ทั้งปวง ทิฏฐา
 เห็นแล้ว มุขัง ซึ่ง พระ ภัคทร์ ราชีโน แด่ง เจ้า แผ่นดิน
 ศลันทิวา ชัน ชม ยินดี นิระจ เป็น นิตย เหว็ง เหมือนกันนี้

ตะโต เมาะ คัสมา เหตุ^{ขึ้น} ชมยินดี^{นี้} นระธาไป
อันว่า พระนระธาขิบัติ จัระทะระโม เสมอด้วย พระจันทร
ทิสสัยยะ พึงสำแดง อิตตานัง ซึ่ง องค์

ขระณาสัพพานิภูตานี ภูมิขาระขระณาสะมัง
ไปริชะนะปะทังสัพพัง ตะดาราชาขีขาระเย

ภูมิ อันว่า แผ่นดิน ขาระขระณามีปรกติทรงไว้ ภูตานี
ซึ่ง สัตว์ ทั้งหลาย อันก็ แล ชั่ว สัพพานิ ทั้งปวง สะมัง
เสมอกัน ขะณาคณิโต ราชานี แม้อันว่า พระนระธาขิบัติ
ขาระเย พึงทรงไว้ ไปริชะนะปะทัง ซึ่ง ชาวเมืองนั้น
แล เมืองใหญ่ แล ชาวแคว้นแคว้นชนบท สัพพัง ทั้งปวง
สะมัง ให้เสมอ ตะดา เหนืออัน คัง นั้น

ปะชุนโนจะตุโรมาสัง อาเปติอะภิวัสสะติ
เอวังโยเชปะริพพะยา อะภิกุญฐุนะราธิไป

ปะชุนโน อันว่า เมฆ อาเปติ ยังน้ำทั้งหลาย อะภี
วัสสะติ ให้ตก จะตุโรมาสัง สิ้นสิ้นเกิดขึ้น ขะณาคณิโต
นระธาไป อันว่า พระนระธาขิบัติ โยเช ยังสุระโยชาทั้งหลาย
อะภิกุญฐุน พึงได้ยินดี ปะริพพะยา ด้วยของ บริโภค
เอวัง เหนืออัน คัง นั้น

สีหาเอกังพะกาเอกัง สิกเขจัตตาริกุกุกุ
ขัญจะกาการราชานามะ ณะสุณาคีณิคะสะภา

ราชานามะ ชื่อว่า พระยา สิกเข พึง สำแดงยก
เมาะ ว่า พึง รั้ง ยัชง อย่าง เอกังวัคัง ซึ่ง จารึก อันหนึ่ง

สัสทา แต่ราชสัสดี สักโข พึงสำเหนียก เข่งวิคตัง
 ซึ่งจาริตอันหนึ่ง พระกา แต่ณกลาง สักโข พึงสำเหนียก
 จัตวารวิคตานิ ซึ่งจาริตทั้งหลาย สักกภูฏา แต่ไก่ สักโข
 พึงสำเหนียก บัญจะวิคตานิ ซึ่งจาริตทั้งหลาย ห้า ทาธา
 แต่กา สักโข พึงสำเหนียก ฉะวิคตานิ ซึ่งจาริตทั้งหลายหก
 สุธนา แต่สุนัข สักโข พึงสำเหนียก ทิววิคตานิ
 ซึ่งจาริตทั้งหลายสาม ศะระภา แลแต่ลา

มะหากัมมังชุตทะกังวา ยักัมมะกาทุมิระเท
 สมารัมภณะกาทัพพิง สัสทาเอกะตะถาพะเว

ราชา อันว่าพระนราธิบดิ์ อิจฉะติ ปรางนา กาทง
 เพ็ชจะทำ ยักัมมัง ซึ่งการงานอันใด มะหากัมมังวา
 คอการอันใหญ่ก็ ชุตทะกังวา คอการน้อยก็ ตักัมมัง
 อันว่าการน้อยใหญ่ใน รัญญา อันพระนราธิบดิ์ ก
 ทัพพิง พึงกระทำ สมารัมภณะ ด้วยกิริยาอันปรารภ
 เสมอกัน เข่งวิคตัง อันจาริตอันหนึ่ง สัสทา แต่ราชสัสดี
 พะเว พึงมี ตะธา ด้วยประการดังกล่าวนั้น

อินทริยามิสุสังยะโม พระโกวะขันตทิโตพะเว
 เทสเถกาโลปะขันณานิ สัพพะกัมมานิสาระเย

ราชา อันว่าพระนราธิบดิ์ ขันตทิโต มีขันตญา
 สุสังยะโม ดำรวมเช่นอันใด อินทริยามิ ซึ่งอินทริย
 ทั้งหลายมีจักขุเช่นนั้น พะเว พึงมี พระโกวะ กุจคัง
 ว่านกลาง สัพพะกัมมานิ ยังกรรมทั้งหลายทั้งปวง

เทศภาโตปะชัณณานี อัม ถึง ชัง เทศการ อัม ทวร สาอะเย
หัง ไท้ สำเร้า

ปฺพพฺพฐานัญเระ ยุตฺตัญเระ ลังวิภาคญเระ พหุชฺหิ
ถิยาอิกกะมาภคตญเระ ลิกเขจัตตาริกุกกุฏฐา

ราชา อัม ว่า พระนระราชิยที ลิกเข พัง สำเห่นียก
จัตตาริวัตตานิ ชัง จาริต ทั้งหลาย ลี กุกกุฏฐา แต่ไก่อ
ปฺพพฺพฐานัญเระ คือ กิริยา อัม คั้น ก้อน ทง ปวง กิติ ยุตฺตัญเระ
คือ แก้ว ล้วน ใน กิริยา อัม ชน กิติ ลังวิภาคญเระ คือ กิริยา อัม
จำเนก ออาหาร กิติ พหุชฺหิ ท้วยไก่อ ทั้งหลาย อัม เช่น เผล่า พหุช
ถิยาอิกกะมาภคตญเระ คือ กิริยา ชัน เหยียบ ใน แม่ไก่อ แล้ว
แล เสพย์ กิติ

คฺยเหเมถุนํ เปกขญเระ โภชนะนังญาตีสังคะโต
วิโลกะเปกขญเระ นาละสะยัง ปญเระ ลิกขียะวะวายะสา

ราชา อัม ว่า พระยา ลิกเข พัง สำเห่นียก ปญเระ
วัตตานิ ชัง จาริต ทั้งหลาย ท้า วายะสา แต่ภา เมถุนญเระ
คือ กิริยา อัม เสพย์ รมเมถุน อรวม กิติ คฺยเห ใน ที่ ลัย
เปกขญเระ คือ กิริยา อัม เล็ง แลดู มาก กิติ ญาตีสังคะโตจะ
คือ กิริยา อัม เรียก ญาติ แล้ว แล กิน กิติ โภชนะนัง ชัง
โภชนะ วิโลกะเปกขญเระ คือ กิริยา อัม ตะแคง ทาตุ กิติ
อะนาละสะยังจะ คือ กิริยา มิได้ เกือบ คร้าน กิติ

อะนาลัสสังคิสันโตโส สุนิททาสุปะโพชนะนา
ทัพพะภคทิจะสุรญเระ ฉะเอเตสวานะ โทคฺคฺญา

เอเตคณา อันว่า คุณทั้งหลาย นี้ ละ ทก สวาหะโต
 แด่ สุนัข อนะตัสสัง คีอ สภาวะ มิได้ เกียร คร้าน กัต
 อะทิสันโตโต คือ มก น้อย พลัน กัต สปะ โพะณะนา คือ
 กิริยา อัน กัต กัต ทัพพะภัตติจะ คือ ภักดิ์ มั่นในเจ้า เปน นิ
 กัต สรวุญจะ คือ กิริยา อัน แล วัลล กัต กัต

จินเนยวะระ โภการัง สิกุณห์ญจะนะจันตะยิ
 สันตุญญูญจะระเวนิจัง ทินสิกขัยยะคะสะภา

คะสะภา อันว่า ล่า วะระโก มีปรกตินำไป ภารัง
 ชังการะ จินเน ใน ที่ ลำบาก นะจันตะยิ มิได้ ทก
 สิกุณห์ญจะ ซึ่ง เข่น แล ร้อน สันตุญญูญจะ มก น้อย ด้วย
 นิจัง เปน นิ ภาเว พิงมี ราชา อันว่า พระนระราชิก
 ลิกเข พิง สำ เหนยภ เมาว่า พิงค เขียง อย่าง คิณวิคทานิ
 ชัง จาริต ทั้งหลาย สาม คะสะภา แด่ ล่า อิติ เมาะ อิมินา
 ปะกาเรนะ ด้วย ประการ กัง อัน กถ่าว แล วัล

วิสะเตทานิคุณานิ จะ รบัยยะ อิตะ ปันททิโต
 วิชัยยะ วิปัสสัพพานิ เตะชะลี โสภะ วิสสะติ

โยราชา อันว่า พระนระราชิก พระองค์ ไท ปันททิโต
 มี บัญญา จะ รบัยยะ อาจ ประพฤติได้ เอทานิคุณานิ ซึ่ง คุณ
 ทั้งหลาย นี้ วิสะติ ยี่สิบ อิตะ โลก ใน โลก ยี่สิบ โส
 ราชา อันว่า พระนระราชิก นั้น วิชัยยะ พิงชะนะ วิป
 สัพพานิ ซึ่ง ขำคัก ทั้งหลาย ทั้งปวง ไสราชา อันว่า พระยาน
 เตะชะลี มี บุญ เตะชะ มาก ภา วิสสะติ จัก มี

อะตะยัมพฺปลาติเมตฺตนา วัจจะปะสวาระนิโรชา
ทิวาสปฺปลาชาคะราจะ รัตฺโตโรคาภาวันฺติจะ

โรคา อันว่าโรค ทั้งหลาย ภาวันฺติ มี อะติอัมพฺปลาจะ
เหตุ บริโภค น้ำ ยิ่ง นึก ก็ ก็ อะติเมตฺตนา เหตุ เสพย์ เมตฺต
มาก ยิ่ง นึก ก็ ก็ วัจจะปัฏสวาระนิโรชาจะ เหตุ ออก กลั้นไว้
ซึ่ง อูจจะระ ประสวาระ ก็ ก็ สุปฺปาจะ เหตุ หลบ ก็ ก็ ทิวา
ใน กลาง วัน ชาคะราจะ เหตุ คั้น ก็ ก็ รัตฺโต ใน กลาง คั้น
อะตะยัมพฺปลาณะชียะติ นีรมฺพฺปายีเฮวะโส
ทิสฺสมาคะหะณิติกขาเย มะหุงมะหุงภฺริยิว

อาหาโร อันว่าอาหาร ณะชียะติ มีไคย้อย อะตะยัมพฺปลา
เหตุ บริโภค น้ำ มาก ยิ่ง นึก โสเฮวะโทโส อันว่าโทษ อัน
อาหาร มีไคย้อย นั้น แท้จริง ภาเว พึงมี นีรมฺพฺปายี
แม่น เหตุ มีไคย้อย บริโภค ซึ่ง น้ำ ทิสฺสมา เหตุ คั้น นั้น ปุคคะโล
อันว่า บุคคล ยิว พึง คั้น น้ำ มะหุงมะหุง แต่ ขณะ ขณะ
ภฺริ มี สภาวะ อย่าไคย้อยไคย้อย มาก คะหะณิติกขาเย เพื่
จะ ยิ่ง เพลิง ชาติ ใน ท้อง ให้ กล้า

ภุตตวาวะตาวะอาสยยะ ยาวะอันนังปะติฏฐิตัง
คะโตปะทะสฺสคตังคณฺทวา วามะปัฏเสนเสสังวะเส

ปุคคะโล อันว่า บุคคล ภุตตวาวะ บริโภค แล้ว อันนัง
ซึ่ง ว่า เข้า ปะติฏฐิตัง ทั้ง อยู่ ก็ ยัง ยมิไคย้อย ทราบไป ยาวะจะ
เท่าไคย้อย อาสยยะ พึง นั่ง อยู่ ทาวะ ทราบ นั้น ปุคคะโล

อันว่าบุคคล คัมภวา วจเกิดแล้ว สัตตะปะทัง สิ้น
เจ็ทปะทวาร ตะโต ในลำคัมนี้ สัจวะเส พังเสยาค
วามะยัสเสนะ โดยจำระข้าง เบ็องซ้าย

ภุญเชปะพเพนะฮาญฐี ษะนัตถิตักขินามุโข

ยะสัจฐีปะจฉิเมเนวะ ษะภุญเชอตุตะรามุโข

ปุคคะโล อันว่าบุคคล ฮาญฐี มีปะระโยชน์คัวย
ฮาญอันป็น ปุพเพมุโข มีหน้าไว้ข้าง ขรทิก ภุญเช พัง
ขริโลก ปุคคะโล อันว่าบุคคล ษะนัตถิ มีปะระโยชน์
คัวยทริพยั ทักขินามุโข มีหน้าเฉพาะ ต่อทักษิณ ภุญเช
พังขริโลก ปุคคะโล อันว่าบุคคล ยะสัจฐี มีปะระโยชน์
คัวยยศกัถิ ยัฉิเมเนะเอวะ มีหน้าไว้ข้าง ยัฉิมทิกแท้จริง
ภุญเช พังขริโลก ปุคคะโล อันว่าบุคคล อตุตะรามุโข
มีหน้าเฉพาะ ต่ออตุรทิก ษะภุญเช อย่ำพัง ขริโลก

ภุคควานิทะยะโตถุลัง ติฏฐันโตพะระวัฑฒะนัง

ฮาญัจังคะมะโตนิจัจัง มัจจุชวะติชวะระโต

ถุลัง อันว่า กาย อันพี ภาเว พังมี ปุคคะตัสสะ
แก่บุคคล ภุคควานิทะยะโต อันขริโลก แล้ว แลนอน
นิจัจัง เปนนิจ ปุคคะโล อันว่าบุคคล ภุคควาติฏฐันโต
ขริโลกแล้ว แลนป็น พะระวัฑฒะนัง มีกำลังอันจำเวัญ
ภาเว พังมี ฮาญ อันว่าฮาญอันจำเวัญ ภาเว พังมี
ปุคคะตัสสะ แก่บุคคล ภุคควาัจังคะมะโต อันขริโลก
แล้ว แลนจกรม มัจจุ อันว่า มัจจุราช ชวะติ ติฏฐตาม ปุคคะ

ลัสสะ ซึ่งบุคคล ภูตทวาฮาระโต อัน บริโภคแล้ว แลแว้งเล่น
 ปุพเพสิระสีเมหาวิ ที่หมายทักษิณสิโร
 ยัจฉิเมจิตตะสันตาไป มะระณังนิทโศตตะเรสิโร

ปุคคะโต อันว่าบุคคล ปุพเพสิระสี มี คีตะไว้ ข้าง บุรทิศ
 นิทเท หลับนอน เมหาวิ มี ยัญญา ภาวะ ฟัง มี ปุคคะโต
 อันว่าบุคคล ทักษิณสิโร มี คีตะไว้ ข้าง ทักษิณ นิทเท
 หลับนอน ที่หมาย มี อายุ ยืน ภาวะ ฟัง มี ปุคคะโต
 อันว่าบุคคล ยัจฉิเมสิโร มี คีตะไว้ ข้าง ยัจฉิมทิศ นิทเท
 หลับนอน จิตตะสันตาไป เตชธรรหมัง จิตร ภาวะ ฟัง มี
 ปุคคะโต อันว่าบุคคล อุตตะเรสิโร มี คีตะไว้ ข้าง อุต
 นิทเท หลับนอน มะระณัง อันว่า กิริยา อันตาย ภาวะ ฟัง มี

นิจจันณินันญจะติณานัง	ภุมินะเชนะลิกขะณัง
ปาทะสุงิณะ โขวะณัง	ทันทังชะ โขวะณัมปิจะ
วัตถานังมะลิตัญญะเว	เกส้านังลักขะตัมปิจะ
ทินเนทะเวณายันิทัญญะ	นะวัตตะสะยะณังปิจะ
อะติเรกะภุตตัญญะเว	อังคะขัตถัญจะโปละติ
อะนะสามิปีสาหะณ	นะลักขิลักขิชาริตุง

อะนะสามิ อันว่า ท้าวภูเว ราชเพน เจ้าแห่ง สมบัติ ก็ ก็
 ปีสาหะณ อันว่า ท้าววิศณุกรรม ก็ ก็ นะลักขิ มี อาจ ชาริตุง
 เพื่อจะ ทรงไว้ ลักขิง ซึ่งบุญศิริ อิมชะเน แห่งคน ทั้งหลาย นี้
 นิจจันณินันญจะ คือคน อัน เกี้ยวพ้อ เป็น นิจ ก็ ก็ นิจจ
 ภุมินะเชนะลิกขะณัญจะ คือคน อัน ชัก แผ่นดิน ด้วย เล็บ เป็น นิจ

ก็ ก็ ปาเทศจินะ ไชวะนัญจะ คือ คน อัน มิ ไค้ ขำระ ซึ่ง ท้าว
 ให้ บริสุทธี ก็ ก็ ทนตังอะ ไชวะนัมบีจะ คือ คน อัน มิ ไค้ บัณ
 ปาก ถ้างหน้า ขำระ มนทิล พังให้ บริสุทธี ก็ ก็ วัตต่านังมะลิ
 ทัณญะเวระ คือ คน มี ผ้ามุ่ง ผ้าต้มอัน เส้าคมอง ก็ ก็ เกส่านัง
 สุกขะคัมบีจะ คือ คน มี ผม อัน แห้ง อัน มิ ไค้ หัวีต่าง ก็ ก็ ทินเ
 ทะเวชาขีนิททัณญะ คือ คน มัก หลับ ใน กลาง วัน ๆ เกี้ยว สอง
 เวลา ก็ ก็ นีวัตตะสะยะนัมบีจะ คือ คน อัน นอน กาย เปลือยก็ ก็
 อะติเรกะภุทัณญะเวระ คือ คน บริ โภค ล้ำ เฒ่า ก็ ก็ แลกระทาน
 อังคะบัตถังโปตะติจะ คือ คน มัก เฆาะคี่ ซึ่ง องคาพพแห่ง ตน ก็ ก็

สิริระสิปุมังจระระ โณ สุปุชิตโตะวังคะณา
 เสวะ โนอะละยะ โภชะนัง อะนะนะสาทิณะระขัณญะเก
 เมณุนิจิวังปะติฏฐันโต ละกะเทสิริงราชา

ราชา อัน ว่า พระ นระราชา ยิบคี่ ปะติฏฐันโต ทั้ง อยู่ ใน
 วัตร มี ประการ อัน กล่าว แล้ว สิริระสิปุมัง ทรง ซึ่ง มา ล่า
 เหนือ คีโรทม์ ก็ ก็ จะระโงสุปุชิตโตะ มี พระ บาท อัน ขำระ
 บริสุทธี ก็ ก็ ะวังคะณาเสวะนา เสพย์ ซึ่ง อักคะนาวิ
 ก็ ก็ อะละยะ โภชะนัง เสวย น้อย ก็ ก็ อะนะนะสาทิ ทระ
 ผ้ามุ่ง แล้ว แล เสพย์ เมณุน ก็ ก็ นะระขัณญะเกเมณุนิ มิ ไค้
 เสพย์ ซึ่ง เมณุน ใน วัน ทั้ง หลาย ท้า คือ วัน อัฐมี แล จะกุกทสู
 แล บุรณมี แล วัน ประสูตร แล วัน สงกรานต์ ละกะเท ไล้
 สิริง ซึ่ง บัญศิริ จิวัง สิ้น กาด นาน

วาทกัณท์ทั้งพระรุตัญจะ อัครตระกูลพระเมวจะ

ปาณิตติวะนังกิลัญจะ พระยะสะนานิมะติปะติ

อิมะโทสา อธิว่าโทษทั้งหลายนี้ วาจาจะ คือ วาจา
 อัน อายากัถิ ทัญทัญจะ คือ กิริยา อัน มักให้ ซึ่ง อาญา กัถิ
 พระรุตัญจะ คือ มีมือ อัน อายากัถิ อัครตระกูลพระเมวจะ คือ
 กิริยา อัน ทำตาย เสีย ซึ่ง ข้างซ้าย แห่งตน กัถิ ปาณิตติวะนังกิลัญจะ
 คือ เป็น นักเลง สุรา แล นักเลงไก่ แล เล่น การ พนัน กัถิ
 พระยะสะนานิ เป็น เหตุ ฉิบหาย มะติปะติโน แห่ง เจ้า แผ่นดิน

อัจฉินตังเสวะมานานัง พระยะสะนานิเอตานิหิ

พระหุโทสาชะนะยันติ ตัสมาเอเตวิวะชะเย

หิ แท้จริง พระหุโทสา อธิว่าโทษทั้งหลายเป็น อัน มาก
 ชะนะยันติ ยังเกิดมี ราชันย์ แก่ ท้าว พระยาทั้งหลาย
 เสวะมานานัง อัน ส้อง เสพ เอตานิพระยะสะนานิ ซึ่ง เหตุ
 แห่ง ความ ฉิบหาย ทั้งหลาย นั้น อัจฉินตัง ด้วยแท้ ยัสมา
 เหตุใด ตัสมา เหตุคังนั้น มะติปะติ อธิว่า เจ้า แผ่นดิน
 วิวัชชะเย ฟัง เว้น เสีย เอเตโทเส ซึ่ง โทษ ทั้งหลาย นั้น

มะหะติภะณะยันตานัง อิทังปานังมะหาอิติ

อัครชะนะมัตกิลัตติสิริยะสะกิตคิงชะเต

วิจักชะณา อธิว่านัก ปราช ทั้งหลาย มีสมเด็จ พระพุทธ
 เจ้า เป็น ตน ฮาตุ กล่าว อิทังปานัง ซึ่ง กิริยาอัน เสพ
 ซึ่ง สุรานี้ มะหาอิติ ว่า เป็น เหตุ แห่ง ความ ฉิบหาย ใหญ่ ยิ่ง
 มะหะติภะณะยันตานัง กว่า เหตุ แห่ง ความ ฉิบหาย ใหญ่ ทั้งหลาย

สุราปานัง อธิว่า กิริยา อธิ เสดพย ซึ่ง สุรา ชะเท ยัง
คนให้ ละเสี่ย อัททะชะนะมะติสัทติ สิริยะสะกิตติง ซึ่ง สมบัติ
แห่ง คน แล ขัณญา แล สามารถ แล คีรี แล อธิกริย ยศ แล
ยวิวาร ยศ แล ความ สรเสิญ

สุราปานัสสะโยเคนะ พะหุขัณญังวินัสสะติ

นิจัจจาณังนะชานาติ ภักขาภักขัญจะโนคะติ

พะหุขัณญัง อธิว่า ขัณญา มาก วินัสสะติ นิยภาย

โยเคนะ เหตุ ประกอบ สุราปานัสสะ ซึ่ง กิริยา อธิ เสดพย
ซึ่ง สุรา นิจัจ เชนนิตย สุราปานอ อธิว่า นักเลง สุรา
นะชานาติ มีใ้ค้รู้ รักขิตุง เพื่อจะ รักษา ปาณัง ซึ่ง
ชีวิตร แห่ง ผู้ อื่น โนคะติ มีอาจ พิจารณา ภักขาภักขัญจะ
ซึ่ง อาหาร อธิ ตี แล อาหาร อธิ มี ตี

มาตะรังชชายาวิยะจะ ภาะริยังขัมาตรังวิยะ

อะรมัขัฎปาติวิยะ ขุททะกัมขัอะติวิยะสุรา

ปานาติมัญญะติ

สุราปานอ อธิว่า นักเลงสุรา อะติมัญญะติ สำคัญ
มาตะรัง ซึ่ง มารคา ชชายาวิยะ กุจคังว่า เมียบ อะติมัญญะติ
สำคัญ ภาะริยังขั แม้ซึ่ง ภริยา มาตะรังวิยะ กุจคัง
ว่า มารคา อะติมัญญะติ สำคัญ อะระรังขั แม้ซึ่ง เรือน
กุฎปาติวิยะ กุจคังว่า สิ่ง มี ขัอ เปนต้น อะติมัญญะติ สำคัญ
ขุททะกัมขั แม้ซึ่ง วัคถุ อธิ น้อย อะติวิยะ กุจคัง วัคถุ อธิใหญ่

อัยปะกัษย์สมุทรทังวะ สมุทรทังษัตถวิยะ

ราชานัมขิมิตตังวิยะ สุราปานาติ มัญญะติ

สุราปาน โธ อั้นว่า นักเลงสุรา อะติมัญญะติ สำคัญ
คัยปะกัษย์ แม่ ชั่ง สวะ น้อย แล เหม็อง น้อย สมุทรทังวะ
คุกุคัง ว่า สมุทร อะติมัญญะติ สำคัญ ราชานัมขิมิตตัง
พระยา มิตตังวิยะ คุกุคัง มีตร แล สหาย

สันทักกาจูกาอะนะทานิ กะละหังโรคะการะณัง

อะภิกคิโกษณะทังสี ษัญญาทูปพะลังการะณัง

พระอุ โทสา อั้นว่า โทษ ทั้งหลาย เป็น อั้น มาก อะนะทานิ
คือ กิริยา อั้น เสื่อม เสีย จาก ทรมณ์ สมบัติ กะละหัง คือ กิริยา
อั้น จำเวิญ ชั่ง ความ ทเลาะ ถี่ ถี่ โรคะการะณัง คือ กิริยา
อั้น มัถ ยังเกิด โรค มี มือ แล เท่าง่อย เป็น คั้น ถี่ ถี่ อะภิกคิ
คือ กิริยา อั้น พุ่งไป ด้วยโทษ ถี่ ถี่ โภษณะทังสี คือ มิได้
ปกบัก ชั่ง อะไววะวะ น้อยใหญ่ แล สำแดง ชั่ง ที่ อั้น พึ่ง จะ ละอาย
ษัญญาทูปพะลังการะณัง คือ กิริยา อั้น เสื่อม จาก ษัญญา อั้น
คนไก่ ภาวันติ มี สุราปานัสสะ แก่นักเลงสุรา สันทักกาจูกา
อั้น ประจักษ เฉพาะ หน้า

สุทธาจาระวิวัชชิตา ชุตตตามะตาวะพินชะวา

นิโสทานิโรคคัยปา กิจฉาลัพภันติษัจะยา

ชุตตา อั้นว่า นักเลง ทั้งหลาย มี นักเลงไก่ แล นักเลง
เข็ย แล นักเลง เมตุน เป็น คั้น สุทธาจาระวิวัชชิตา ปราค
จาก มารยาตกร อั้น ขริสฺฐธิ พินชะวา อั้นว่า ญาติ เล่า พันธุ์

ทั้งหลาย จัฑดา สละชาติ มะตาวะ กุญจกัณคยาบ นิโสภา
 ทาความโคก มิไค้ ในการ ทั้งหลาย นิหิโรคตัยปลา ปราศจาก
 ละอาย แล สกัญ แก่ยาปล ละพินิติ ไค้ มีระยะ ซึ่ง ที่ ฟัง ทั้งหลาย
 กิจมา คัวยยาก

นะพินชะวัสสะปะติฏฐา นิกกะระณานะยะสสิตา
 โถกะทะวะยังนะชานาติ มายาวิกุกะเถกัโหน

ชูโต อันว่า นักเลง มีนักเลง ไค้ เป็นตัน นะปะติฏฐา
 มิไค้ เป็น ที่ ฟัง พินชะวัสสะ แก่เผ่าพินชั นิกกะระณา
 ทาความ กรุณามิไค้ นะยะสสิตา มิไค้เอาใจ ไส่ เถิง แล กุ
 พินชะวัสสะ ซึ่ง เผ่าพินชั ชูโต อันว่านักเลง นะชานาติ
 มิอากรู โถกะทะวะยัง ซึ่ง ประโยชน์ใน อธิโลกย์ แล ปรโลกย์
 มายาวิ พ้อลง ผู้ อื่น กุกะเถกะโหน มี ปรกติ ทำลาย
 ครอบกล ให้ นิยหาย

เวหามัจจะสุหัชชานัง นะสัททะหะทีภาสิตัง
 อัตตะกามาวัระระพุทธิ อันโหวิยะวินายะโก
 อะจิริงพะยะสะนังปัตโต โยโสราชาสิสัททัญญิ

โยราชา อันว่า พระ เวหา อิมที องค์ ไค้ อัตตะกามา
 วัระระพุทธิ มี ญาณ คะที อัน ประพฤคมิ เลียง ลักไป คัวย
 ฉินทแห่งตน นะสัททะหะที มิไค้ เชื้อ เวหามัจจะสุหัชชานัง
 ภาสิตัง ซึ่ง คำ อัน ปรโรหิต แล อำมาตย์ แล คน ร่วมใจ ทั้งหลาย
 กราบ ทูล อัน ควร จะ ฟัง เชื้อ โสราชา อันว่า พระ นระว อิมที
 องค์ นี้ ปัตโต ถึง ภาะยะสะนัง ซึ่ง ความ นิยหาย อะจิริง

มิได้หาฯ สักคฤฯ เหตุข้งจามิตร ทั้งหลาย อะสี มี อันโหวิยะ
ประคองคนตายออก วิชาเยโก ปราศจากคนรูง พระยะสะนัง
บัตโต ถึง ข้งความ ฉิบหาย

กิงอะหังเทศะกาโลโก โโกสะมาธิสะมาคุโณ
อะमितโตโกสะทาโยระ กาสัตติพะหุมายา
กาภินติผลังมะมะวีรัง กิงกัมมัสสะสุสัมปะทัง
สัมปัตตะยงวิพันโโฮโกระ เกทะกะถังกะถุตตะรัง
วิญญูญีราชัตตะมิจเจวัง กัมมะสิทเทวีชานะตัง

โยราชา อันว่าพระนราธิบคิงคโต วิชานาทิ

รู้โดยวิเสศ กัมมะสิทเท ในกิริยา อันให้สำคัญข้งการงาน
อิจเจวัง กังคังคัง กิงอะหัง คือ อาตมนี้เป็นอย่างไร

โกเทศะกาโล คือ เทศกาล อะไร โโกสะมาธิสะมาคุโณ

อะमितโต คือ ข้งจามิตร แห่งอาตมามีคุณอันข้ง แดคุณ

เสมอ เป็นไหน โโกสะทาโยระ คือ มิตรสหาย แห่งอาตม

เป็นอย่างไร กาสัตติ คือความ สามารถแห่งอาตม เป็นไหน

กาพะหุมายา คือ เลศ อุบาย แห่งอาตม เป็นประการใด มะมะ

วีรังกิงผลัง คือกิริยา กล่าวคือ ความเพียร อาตมจะมีผล

อย่างไร กิงกัมมัสสะสุสัมปะทัง คือ กิริยา อันบริบูรณ์

เบนอันคี่ แห่งกุศล อย่างไร โโกสัมปัตตะยงวิพันโโฮ คือ สัตถุ

ในสมบัตติ แห่งอาตม เป็นไหน เกทะกะถังอุตตะรังกะถัง

คือ กิริยา อันกล่าว คำ ทำลาย เสีย ข้ง ถ้อยคำ อันกล่าว ข้ง

แกลกต่างเกิน ประการใด ไฉน วิจักขณดา อันนับปราช ทั้งหลาย
 มี พระพุทธเจ้า เป็นต้น อาตุ สรรเสริญ ทั้งราชาหนึ่ง
 ซึ่ง พระยานั้น ราชคคังอิติ ว่าเป็น พระยา อัน ประเสริฐ
 รัญญูมีเมาระราชหนึ่ง กวาท้าว พระยา ทั้งหลาย วิชาณะตั้ง
 เมาระวิชานันตานั้น อันรู้ พิเสศ

วิจิณตะกัมมะปัจจุเส ตัญญูระสุทฺธิชชะไปริณัง
 พระละระณะเทส้านัญจะ โยชิตะนิสสีตานั้นญจะ
 อิชะโลกะปะระ โลกัญจะ กัตตัพพิง อะกัตตัพพิมบัยะ

ราชา อันว่า พระนราธิบติ วิจิณตะเมาระวิจิณเตยยะ
 ฟังคิก เวิญญูระสุทฺธิชชะไปริณัง ซึ่งคน ทั้งหลาย อันเป็น บั้จจา
 มิตร แล เป็นมิตร ก็คือ พระละระณะเทส้านัญจะ ซึ่ง สุระโยชา
 พด แล สมบติ แล ประเทศ ก็คือ โยชิตะนิสสีตานั้นญจะ ซึ่งคน
 อัน ประกอบ ไว้ แลคน อาไศรย แห่ง คน ก. ก็ อิชะโลกะปะระ
 โลกัญจะ ซึ่ง ประโยชน์ ในอิชโลกย์ แล ประระโลกย์ ก็คือ
 กัมมัง ซึ่งกรรม อันน้อยใหญ่ กัตตัพพิญจะ อันคว่ำ จะฟัง
 ทำ กัตติ อะกัตตัพพิมบัยะ อัน มีควร จะฟัง ทำ กัตติ บั้จจุเส
 ใน เวลา รุ่งเช้า

อะนิสสีตังขยาตะคุดัง สุรังสาธุชะระณะคะธา
 ปุชะเยชะระณัญญาตคัตถัง มะมะเทสสะคะโตยิติ

ราชา อันว่า พระนราธิบติ ปุชะเย ฟัง ขยา เมาระ ว่า ฟัง
 เลียง ค ขยาตะคุดัญจะ ซึ่ง คนอัน มีคุณ ปรากฏ ก็คือ
 อะนิสสีตัง อันหา ที่ ฟัง ที่อาไศรย มิได้ สุรัง ซึ่ง คน อัน

แกตัวกล้า กัดดี ตะดา หนึ่ง โสค สาขชหนึ่ง ซึ่ง คน อันเป็น
 สืบบุรุษย์ กัดดี ษณัญญา ตักถึง เพื่อ จะ บังชน ทั้งปวง ให้รู้
 มะมะเทศะคะ โทอิติ ว่า อยู่ ใน แวัน แคว้น แห่ง อาตมา
 ปุพพิงคะ ษัพพะคะ เตะนะ นิตทัง นาสะยะ อันตะเก
 สุตวา คีริง มังคะ ลานัง สะเขราชา คิยามะเก

ราชา อัน ว่า พระ นราชา บิที นาสะยะ บัน เทา เสีย แล้ว
 นิตทัง ซึ่ง กิริยา อัน สลัม คัน ษัพพะคะ เตะนะ ด้วย เสีย
 ษัม ร้อง แล เสีย คีค สัก คี เบา ปุพพิง ก่อน สุตวา ทรง พัง แล้ว
 คีริง ซึ่ง เสีย สัง วิท ยาย มังคะ ลานัง แห่ง พระ เวท
 พระ มนต์ ไชย มงคล ทั้ง หลาย อัน ตะเก ใน ที่ สุก แห่ง
 สุตราง ค่าง ทั้ง หลาย อัน ษัม ร้อง สะเข พัง ไสยาค
 คิยามะเก ใน เวลา สาม ยาม

วินิเวชา ภา ระระ นานี บัคคะ เหตุวาทัก ชินหัตถัง
 วิจักขะ โฉ สนิสสะ โท สุตฺตฺติ โท อัญญะ ระระ เณ
 เวมิตถัง ษะ มัญญิตวา สุตฺตฺตฺติ ระ ระ เณ ระ ระ โภ

นะราชา โภ อัน ว่า พระ นราชา บิที ผู้ ประเสริฐ วินิเว โช สอด
 ไล่ คื่อ ประคัย อภรรณานี ซึ่ง เคะ ออง อภรรณ สำหรับ ภาระ ษัตริย์
 ทัก ชินหัตถัง บัคคะ เหตุวาทัก ชินหัตถัง ยก ซึ่ง พระ หัตถ์ ษะ ของ ชาว ชน
 วิจักขะ โฉ พิหารณา เปน อัน คี สุนิสสะ สุตฺตฺติ โท นัง เปน
 อัน คี ยน เปน อัน คี ษะ มัญญิตวา ษะ ยา ไค คำนึง แล้ว
 เวมิตถัง ซึ่ง คน ซึ่ง แล คน รัก อัญญะ ระ ระ เณ ใน ภา
 ษะ พาก ษา ความ สุตฺตฺตฺติ ระ ระ เณ พัง พิพากษา เปน อัน คี

นระจินเตชะมะยุคโตหัง โนหัมโมทณฺฑชะมะทุทะหัง
สุชะนังทะชะโนทิจฺฉูเฮโสทณฺฑชะสุญฺญโฉวะหิ

นระราสะโก อันว่า พระ นราธิบถิ ผู้ ประเสวริฐุ นระจินเต
ชย่า พึง นึก อะหังชะมะยุคโตอิติ ว่า อาตมา ควร จะ พึง

ชคจิตร นระราสะโก อันว่า พระ นราธิบถิ อะทะหัง
เมื่อ มิ ได้ ให้ ทณฺฑหัง ซึ่ง อาญา แก่ บุคคล อัน ควร แก่ อาญา

โนหัมโม มิ ได้ ช่อ ว่า คั้ง อยู่ ใน จาริต แห่ง ท้าว พระยา
หิ แท้จริง ทุชะโน อันว่า คนร้าย ทิจฺฉูเฮโส เห็น สุชะนัง

ซึ่ง พระยา ใจ ก็ เฮโสสะภาโว อันว่า สภาพ เหน นั่น
ทณฺฑชะสุญฺญโฉวะ เปรน เหตุ ให้ อาญา เสียม สญฺญ แท้ จริง

ชะมะ ยะอะภียุตเตสุ นิจานังมาโนวัฑฒะเต

ทณฺฑชาทาเนชะพะอัญญเญ นะกะเรยยุงตะเถวะคัง

เตทณฺฑชะทาเนนิวัตเตสสิ ปาปารัญญาสุชังทะเท

มาโน อันว่า จิตร มาชะ นิจานัง แห่ง คน คำ ช้า ทั้งหลาย
วัฑฒะเต จำ เริญ ชะมะเยอะภียุตเตสุ ใน ท้าว พระยา

ทั้งหลาย อัน ประกอบ ใน ชนคิ ทณฺฑชาทาเน ใน เมื่อ ได้ ซึ่ง
อาญา สะติ แลมี อัญญชะพะ อันว่า คนร้าย ทั้ง หลาย อัน

นะกะเรยยุง มี พึง กะทำ คังก็มีมิง ซึ่ง กรรม นั้น ตะเถวะชะ
เหมือน คน อัน ต้องโทษ นั้น ทณฺฑชะทาเนเมชะ ทณฺฑชะทานิ

อันว่า กิริยา อัน ได้ ซึ่ง ราชทณฺฑจกั แก่ คนร้าย นิวัตเตสสิ ได้
ช่อ ว่า ห้าม เลี้ย เตะละ ซึ่ง ความ สุข เกล็งกะลาหัง

แห่ง คน ล่ามาน ทั้งหลาย นั้น ปาปา แต่ ความ ลามก ทะเถ

ไท้ ซัก ว่า ไ้ สู้ซัง ซัง ความ คุษ รัญ โญ แก่ พระ มตา
กรรม ตรี ยี่

ยัสสะ ทณ เททเท ทรณูญเญ ชะนาภา ยัสสะ ทิสสา
อัญญัง ชัมมัง อะเปกขิตวา ทณ ทัง ทะ เททเท ทณ ทะ กัง
ทณ เท ใน เมธ ราช ทณ ท์ นะ ริน เทนะ อัน ท้าว พระ ยา

ผู้ ประเสริฐ ทัเท ให้ ยัสสะ คะ ลัสสะ แก่ คน ร้าย ผู้ ไค
อัญญะ ชะนา อี ว่า ชน ทัง หลาย ชัน สาทิสสา เหมือน ทัวย
คน ร้าย นั้น ภา ยัสสะ ก็ เกรง กลัว มะหิ ประติ อัน ว่า เจ้า
แผ่นดิน อะเปกขิตวา พิจารณา ก แล้ว อัญญัง ชัมมัง ซัง
ขรรณ อัน ชัน ใน อนาคต ทัเท พัง ให้ ทณ ทัง ซัง อาญา
อะทณ ทะ กัง อัน ชัน จาก ราช ทณ ท์ อิม ให้ แก่ ก่อน

คะ โช วิ ตถ วิ สัง ยุต โท วิ สะหิ โน สบ โย ชะธา
โก สะหิ โน อะ ปัก ไค วะ สิ โท ทิ โน กุ ทา อิวะ
ปะ ริ ระ วา ติ ชัน โน ทิ ยะ ทิ ทณ เทนะ ทัเท ทัย ยะ โส

โยนะ ริน โท อัน ว่า พระ เจ้า แผ่นดิน องค์ ไค ยะ ทิ นะ ทั
ทัย ยะ ฝิ แล มิ พัง ให้ ทณ เท ซัง อาญา แก่ คน ทัง หลาย
อัน ควร แก่ อาญา โส นะ ริน โท อัน ว่า พระ เจ้า แผ่นดิน นั้น
อะ ติ ชัน โน ทิ ถึง พลัน ชึ่ง ฝัก ปะ ริ ระ วัง ซัง ล้า ยาก
แล ความ นิย หาย คะ โช วัระ กุ กัง ซ้าง กั ทิ อิตถ วิ สัง ยุต โท
อัน ปราศ จาก นาง ซ้าง สบ โย ชะธา กุ กัง ว้าง กั ทิ
วิ สะหิ โน อัน ปราศ จาก พิศม์ อะ ระ อัน ชึ่ง โส ต ชัก ไค วะ
กุ กัง ว่า พระ ขรรค์ กั ทิ โก สะหิ โน อัน ปราศ จาก ฝัก

สี่โคอิวะ ประคองกันว่า ราชสีห์ ที่โน อธิปราชจาก คุณา
แห่งถ้ำ

คุณะโยทะระหัตตะปาทา ภิตานะมัตติเอภิ โน
อะติทัตทังขี โทสวัตติ สมะทณโทสละโมลียา

ชนะนา อธิว่า คน ทั้งหลาย คุณะโยทะระหัตตะปาทา มีท้อง
แถม มีอแลเท้า เขมือนกัน ภิตา กลัว ทัตทาทายะ แต่อาญา
นะมัตติ ไหว้ เอภิโน แก่พระยาองค์เคี้ยว โทสวัตติ
โกธร นรวินทัง ซึ่งพระเจ้าแผ่นดิน อะติทัตทังขี
แม่ อธิให้ ซึ่ง ราช ทัตทัง อธิยัง เกิน ราชา อธิว่า พระราชา
ขี สมะทณโทส ให้ ซึ่ง อาญา โดย สม ครร แก่ โทษ
ละ โม สง สงก เปน อธิ สียา ฟังมี

ทฏฐิสสะทณโทสสุชณัสสะปะชา นะยาเยนะจะโกสัสสะสัมมาวุทธิ
อะปักกะปะปาโกอิทเทเนทเทสสะจะ วัฐฐารักขาขัณณิจิเมวคตตายนัญญา
อิมะยัญญา อธิว่า จารัต ทั้งหลายนี้ ขัณณะ หัว

ทฏฐิสสะทณโท คือให้ลง อาญาแก่ นักโทษ สุชณัสสะปะชา
คือ ขษาแก่ คน อธิชอบ ใน ราชการ นะยาเยนะจะโกสัสสะสัมมา
วุทธิ คือ ยัง ทรัพย์ ใน ท้อง พระคลัง ให้ จำเวญ เปน อธิ
โดยธรรม์ อะปักกะปะปาโกอิทเทเนทเทสสะจะ คือ มี ไม้ ตำเอียง
ใน คน มั่งมี ก็คือ ใน คน ยาก ก็คือ วัฐฐารักขาจะ คือ รักษา
ซึ่ง แว่น แคว้น เปน อธิ ก็คือ วิจักกะเนหิ อธิ นักปราช
ทั้งหลาย มี พระพุทธเจ้า เปน คัม วุตตา กล่าว ขัณณอติ
ชื่อ ว่า จารัต วัณโณ แห่งพระยา

เซทียชัศเคสละมานัตเค	สุญฺญิมิจเฉยยะตะวังอิติ
สังคามะยุดตะวิสัตต	กาโลลัทพานิการะเย
ทินเนอบปะปะริกชิตวา	สัมมารักเชอติคัสสะระ

นะรินโท อันว่า ท้าว พระยา ผู้ใหญ่ ไชยวงศ์ สังคามะยุดตะ
 วิสัตตกาโล มี กาล แห่ง สัตว์ อัน ปราศ จาก แล้ว ด้วย ประ
 กอบ การ สงคราม ท้าว ให้ แล้ว ซึ่ง ฉานันดร สละมานัตเค
 แก่ อำมาตย์ อัน เสมอ ด้วย พระองค์ เซทียชัศเคสจนถึง ซึ่ง ลำบาก
 สุญฺญิมิจเฉยยะตะวังอิติ ว่า ท่าน จง ยัง คับ เชน อันที่ อุดปะ
 ประริกชิตวา พิจารณา แล้ว สัพพานิกันมานิ ซึ่ง กรรม ทั้ง หลาย
 ทั้ง ปวง ทิเน ทุกวัน รักเช พึง รักษา อติคัสสะระ ซึ่ง
 พระองค์ สัมมา ด้วย อากาโร อันที่

กุกฺกิละสุกคะวิลัมพะ	สาชัง อจจัคคะวีระลง
ทุมังชารามิ โกลินเท	สุณะลงสิญฺจะเตยะดา
ชารามิ โกปะโมนิจจิง	ภูมิปาโลสทาสะเร

ชารามิโก อันว่า เจ้า ของ สวณ ฉินเท พึง คัด ทำ ลาย
 ทุมัง ซึ่ง คั้น ไม้ กุกฺกิละสุกคะวิลัมพะสาชัง มี กิ่ง อัน คด แล แห้ง
 แล ห้อย ย้อย อจจัคคะวีระลง อัน สูง ยิ่ง นึก แล แก่ ไกร่น
 สิญฺจะเต ย่อม ยง พวง แล รก น้ำ สุณะลง ซึ่ง คั้น ไม้ ห่อ ม
 มี ผล อัน คี ยะดา ฉินโต ภูมิปาโล อันว่า เจ้า แผ่น ทิน
 ชารามิ โกปะโม มี อู่ ปะมา ทั้ง เจ้า ของ สวณ สะเร พึง ระฤก
 นิจจิง เชน นิสะทา ใน กาล ทุก เมื่อ เหว้ง เมาะ ตะดา
 เหม่อ น ทั้ง นัน

อุกขิตกัณฑ์ปะติ โรเปยยะ	นินเท สุปฺปฬิตังขุททัง
วิฑฒนียยาติอุจจะนาเม	นระตังณิมเภยยะสังหะตัง
วิฑฒนียยะขุททังกัณฐะ	ติกขังพะหิณี โรปะเย
สุโรยิตังมานะเขยยะ	มาลาภาโรวะนัณฑะเย

มาลาภาโร อันว่านายมาลาภา การ ปะติ โรเปยยะ
 พึงปลูกด้วยดีเป็นที่ชื่นชม อุกขิตัง ซึ่งต้นกอกดอกไม้
 อันยกมาแต่ที่อื่น นินเท พึงเก็บ สุปฺปฬิตัง ซึ่งกอกดอกไม้
 ไม้มีดอกอันบาน มาลาภาโร อันว่านายมาลาภา การ
 ณิมเภยยะ พึงค้าจนไว้ นระตัง ซึ่งต้นกอกดอกไม้อันนับมลง
 วิฑฒนียยะ พึงขุดเข้ลึก คือกอกต้นปลูก สังหะตัง ซึ่งกอก
 ดอกไม้อันสด โรเปยยะ พึงปลูก ขุททังกัณฐะติกขัง
 ซึ่งกอกดอกไม้หนาม อันเล็กแลแหลม พะหิ ในภายนอก
 มานะเขยยะ พึงชื่นชม สุโรยิตัง ซึ่งต้นดอกไม้ปลูก
 ไว้เช่นอันนี้ วัฏฐะปาโล อันว่าเจ้าแวง แลวันแค้น สมบัติ
 มาลาภาโรอิวะ เหมือนด้วยนายมาลาภา นันฑะเย พึง
 ยินดีในสมบัติ ตะดา เหยื่อนดังนี้

กฺลฺลฺ โนสุจิยาสุรา สุตะวันโตติยยะตา
 นีติสัฏฐาติปะยุตตา สะวาชีวัสสุมะหิปะติ

สะวาชี อันว่าอำมาตย์ทั้งหลาย กฺลฺลฺ โน มีตระกูล
 อันประเสริฐ สุจิยา มีการ อันสอาดเลอียด สุรา แกล้ว
 กล้า สุตะวันโต มีสัทธิมาก อะติยยะตา เป็นที่รัก
 มากแห่งตน อะติปะยุตตา รัจฉานัญ นีติสัฏเถ ในนิติศาสตร์

อัสสั พึงนี้ เมาระว่าสมควร มะติปะติ แก่เจ้าแผ่นดิน
 สุกวาสิละวาสุรา วิระวาสิทชิกาพะลั
 อะลททายัยะรู ปาจะ มันติ โนฏฐังคะมูจะเท
 อัญฐังคัง อนันว่าองค์แปก มันติโน แห่งอำมาตย์ทั้ง
 หลาย อันคึก การงาน เปนอันคึก สุกวา คือให้สคัยทวิยพ้ง มาก
 สัละวา คือมีคัสล สุรา คือแกลวักถ้ำ วิระวา คือมีเพ็ชรมาก
 สิทธิกา คือกระทำกิจการ สเร็วเร็วพลัน พะลั คือมี
 กำลังสามารถ อะลททา คือมีไต้โลก ยัยะรูปาจะ
 คือมีรูปลัคนเปนนทรีภัก โดเกนะ อนันโลกยาจารย์ อูจะเท
 กล่าว

ปุดปุดมันตะยิตวา ราชะภูปะติพุทฐัคิ
 ตะโคตยัฉาสะมาคันทวา มันตังคะเวสุลลัทธิตั้ง

ราชะภูปะติ อธิว่าท้าวพระยา ผู้เปนนเจ้าแผ่นดิน ปุดปุด
 มันตะยิตวา ปุคคะ เกินต่าง ๆ แล้ว อะมัจเจติ ด้วยอ้า
 มาคัย ทั้งหลาย พุทฐัคิ อันมีปัญญา สะมาคันทวา มา
 ประชุมกันแล้ว กะเว พ้งกระทำ รัตนัง ซึ่งคึกกิจการ
 สุลลัทธิตั้ง อันกำหนด เปนอันคึก ตะโคตยัฉา ในภายหลังนั้น
 อะพุททังโพชะยิตถัง กังชังเฉตวาสุพุทฐัคิ
 สะมุทธานิมมิตาอัสสะ วิเสสังทสเสยยะภูไป
 ภูไป อันว่าเจ้าแผ่นดิน โพชะยิ พ้งยังคนให้รู้ อักถัง
 ซึ่ง ประโยชน์ อะพุททัง อันคนยังมิได้รู้ สุกพุทฐัคิ

แต่สำนักนี้แห่ง นักปราชญ์ทั้งหลาย เฉดวา ยันเตา เสียดแล้ว
 กังขัง ซึ่ง ความ สนเท่ห์ นิรมิตา กงแต่่งแล้ว สัมพชชา
 ทั่วยัญญาแห่ง ทน ทลเสยยะ พึง สำแดง วิเสสัง ซึ่งคุณ
 วิเศษ อัสสะมันตัสสะ แห่ง ความ คืดนี้

ยัสสะสุนิจระโยนิจัจจ สัมขันโนปะระวีปะติ

สัททฺทโนพระละวันโตติ กะทาจินาวะสีทะติ

สุนิจระโย อันว่า พิพากษา เปน อันตี นิจัจจ เปนนิจ
 สัมขันโน ขริขุรณฺ์ ยัสสะปะระวีปะติโน แก่เจ้าแผ่นดิน
 ของค์ใด โสปะระวีปะติ อันว่า เจ้าแผ่นดิน ของค์นั้น อะติพระละ
 วันโต ก็กำลังสามารถยิ่ง สัททฺทโน กว่า ท้าว พระยา
 ทั้งหลาย อัน เปน ข้าศึก อะสี มี นาวะสีทะติ มิไ้รู้ลุ่มจม
 กะทาจิ ใน กาล บางที

ปาปาชะตะยังนิวาเรยยะ ทิเศ โยเซยยะคฺยคฺยนิง

คฺยคฺยเยยะคฺยคฺยนิงะเรยยะ อาปะเทอะระชะตะเต

ทะเทยยะกาเลสุมิคคัง ลักชะณังขัณจาทาฮาสุ

อะมัจโจ อันว่า อำมาตย์ข้า ราชการ เปน อันตี นิวาเรยยะ
 พึง ทักทาน ห้าม ชะตะยัง ซึ่ง เจ้าผู้ เปน กระทบวิชัย ปาปา
 จาก ประพฤติ ซึ่ง กรรม อันมิกิ โยเซยยะ พึงให้ ประถอบ
 ทิเศ ใน ประโยชน์ เปน เหตุ แห่ง ความ จำเวิญ คฺยคฺยเยยะ
 พึงกำบังไว้ คฺยคฺยนิง ซึ่ง กรรม แห่ง เจ้า อันควร จะพึง กำบัง
 ะเรยยะ พึง กระทำให้แจ้ง คฺยคฺย ซึ่งคุณ แห่ง เจ้า
 ะชะตะเต มี พึง มะละเสย อาปะเทอะ ในกาล มีเหตุใหญ่

ทะเลาะ พึงให้สงเคราะห์แก่เจ้า กาลใด ในกาลอันควร
จะสงเคราะห์ บัณฑิตา อันว่านักปราชญ์ทั้งหลาย อาศุ
กล่าว อิทังลักขณะงิ ซึ่ง ลक्षण มี ประการ หก อันกล่าว
แล้วนี้ สุมิตตะอิติ อันว่า ลक्षण แห่ง อำมาตย์ ข้าราชการ ก็กั

สกระวังสัพพะทามิตกั ทุกระวังคัสสะปาละนัง
อิทโฆวาพะยัปะตตะโถวา บัคคังอะเนยยะบัณฑิโต
ทะเลาะ ชัมมะกามะตัง อาปะเทมิตกัวักริยะยะ
อัยปะมัตโตหิมิตเตสุ บัปปโยทิวิปุลังละสัง

มิตกั อันว่า เพื่อน การ สุกะรัง ภาระทำง่าย สัพพะทา
ใน กาล ทุก เมื่อ ปาละนัง อันว่าภริยา อัน พิตักษ์รักษา
คัสสะมิตคัสสะ ซึ่ง มิตร นั้น ทุกระวัง ภาระทำยาก บัคคมา
เหตุใด ทัสมา เหตุกัณนี้ โยมิตโต อันว่าภักตยานมิตร
ผู้ใด อิทโฆวา บัสมมยทิ มังคังกัคิ พยัปะตตะโถวา
ม สสมยทิ น้อย กั บัณฑิโต อันว่า ท้าว พระยา ผู้ เปน นักปราช
อัน ประเดวีฐุ อะเนยยะ พึง รักษา เปน นิจ คังมิตกั
ซึ่ง ภักตยานมิตร นั้น ทะเลาะ พึงให้ ชัมมะกามิตกั
ซึ่ง สสมยทิ โดย สสมควร คัสสะมิตคัสสะ แก่ภักตยานมิตร เ
วักริยะยะ พึง รักษา มิตกั ซึ่ง ภักตยานมิตร อาปะเท
ในกาล เมื่อ โภยมี หิ แท้จริง ราชา อันว่า พระมหากษัตริย์
อัยปะมัตโต มิได้ ประมาท มิต.เตสุ ในภักตยานมิตร ทั้งหลาย
บัปปโยทิวิปุลัง ละสัง ซึ่ง ผล คือ ความ จำเวิญ ยิง วิปุลัง
ฉัน ไพร บุณ

ประวัฏฐะคะระหาทีนิ สัมมาญัตติวาอัคคัสสะระ
สัททิกะระระกัมมะโยคาทีนิ สมะกชะยทเทยยะ
เอวังยททังกะโรนโตโต ราชานิจังชะยิสสะติ

โยราชา อันว่าพระนราธิบดิ์องค์ไค ญัตติวา รู้แล้ว
ประวัฏฐะคะระหาทีนิ ซึ่งสิ่งทั้งหลายมีเคราะห์ชะตา เป็นต้น
แห่งแคว้นแคว้น แห่งทั่วพระยาทั้งหลาย อัน สัมมา
ทวยภี สมะกชะ พิจารณาแล้ว สัททิกะระระกัมมะโยคาทีนิ
ซึ่งสิ่งทั้งหลายมีสามารถ แลเคราะห์ชะตา ก็แล ว่าย แลคว
แก่ การ เป็นต้น อัคคัสสะระ แห่งทวยภี ยทเทยยะ
พึงรบ โส ษาชา อันว่าพระนราธิบดิ์นั้น กะโรนโต
เมื่อทำ ยททัง ซึ่งกิริยาอันรบ เอวัง ทวยประการ ยัง
ชะยิสสะติ จักชนะ นิจัจ เป็นนิ

อัทตะโนระสุภังทิสวา ประวิสส ระณูฐังภูสุง

สัมมาจะเรยยะยททัตถัง ทุฏฐะมิทคัสสะระพุพะลัง

ราชา อันว่าพระนราธิบดิ์ ทิสวาจะ เห็นแล้วก็ก็ สุภัง
ซึ่งเคราะห์ชะตา อัทตะโน แห่งตน ทิสวาจะ เห็นแล้ว
ก็ก็ ภูสุงณูฐัง ซึ่งความฉิบหายอันใหญ่ยิ่ง ประวิสสะ
แห่งทั่วพระยา อัน อัน เปนข้าศึก ทิสวาจะ เห็นแล้วก็ก็
พุพะลัง ซึ่งพุทสภาพ ทุฏฐะมิทคัสสะระ แห่งมิตรอัน
เปเนข้าศึก สัมมาจะเรยยะ พึงตระเตรียม เปนอัน
ยททัตถัง ซึ่งกิริยา อันรบ

อธิบายว่า เมื่อจะทำการ ณรงค์ ให้ พิจารณา ดูเคราะห์

ชะตา ก็แลร้าย สมควรแก่การ จึงกระทำมิใช่ เช่นนี้

สุนัขขี้เตาะมีกระเด ปู่ชิตานั่งปูชายะจะพระละ
กาน้ำชะนึ่งทักทวา ยุกขังพระละวะติกระเว

ยุกขัง อันว่า กิริยาอันรบ พระละวะติ มีกำลังมาก
กระเว ฟังมี สุนัขขี้เตาะ เหตุ ประกอบ ด้วย นก ขี้คตะอุยก
กัค มีกระเด อันจะให้ เป็นมงคล ปู่ชายะจะ เหตุกระทำ
บูชา กัค ปู่ชิตานั่ง แก้ว วัตถุ ทั้งหลาย อันควร แก้ว บูชา
ชะนึ่งทักทวา เหตุ ให้ ซึ่ง ทรัพย์ มี เสี่ยง แล ผัว นุ่ง เช่น นั้น
พระละกาน้ำ แก้ว พลโยธา ทั้งหลาย

หัตถิสสระุพระสัตตาทิ วัมมิเกนระระปะติกา

สัพพาวิชะยานิสัทธานะ สักกาเซตุงสัพพากริ

วิญญา อัน พระนราธิบักิ ลัทธานะ ได้แล้ว หัตถิสสระุ
พระสัตตาทิวัมมิเน ซึ่งตั้ง ทั้งหลาย มีข้าง แล ม้า แล ยืน แล ตาย
แล ออก ชาติ เป็น นั้น แล เกราะ อัน เป็น เกราะ ประคัม กัค
ระระปะติกา ซึ่ง รด แล พล เคน เท้า ทั้งหลาย กัค สัพพา
วิชะยานิ ซึ่ง แก้ว ทั้งหลาย ทั้ง ย่อง มี เงิน แล ทอง เป็น นั้น กัค
สักกา อาก เซตุง เพื่อ จะ ปราย สัพพากริ ซึ่ง แผ่นดิน ทั้ง ย่อง
โกขังโสถังกะยังโถภัง พระชะชะนึ่งเทสะวิระวัง
บัคคะตะนิคคะโหราชา สัพพังคะระติชะนะวา

โยธาชา อันว่า พระนราธิบักิ องค์ โท ชะนะวา มีทรัพย์
มาก บัคคะตะนิคคะโห ยก ย่อง แล ช่มชี่ ซึ่ง คน อัน ควร แก้ว
ยก ย่อง แล ช่มชี่ โสราชา อันว่า พระนราธิบักินี้ ทะระะติ

ล่วง ค่ำม โภช ซึ่ง ความโกรธก็ ก็ โสภัง ซึ่ง ความโศก
ก็ ก็ ภาษัง ซึ่ง ความกลัวก็ ก็ โสภัง ซึ่ง โสภัง ก็
พระสะเนียงเทศะวิระวัง ซึ่ง ความ นียหาย แห่ง ตระกูล แล
สมขัตถ์ก็ สัพพัง ทั้ง ปวง

กัสมาสัพพะอุตสาเหนะ ปุพพะเมวะนะราชาไป

ชนะสนัญจะยะนังคะเร กัสมิงราชาปะติฏฐะเท

กัสมมา เหตุ นั้น ะราชาไป อันว่า พระนราธิบดิ์ ะเร

พัง ะกระทำ ชนะสนัญจะยะนัง ซึ่ง กิริยาอัน สัม สมไว้ ซึ่ง ทวพย

ปุพพังเอวะ กัอน แท้ ัจริง สัพพะอุตสาเหนะ กัวย อุษาคทั้ง

ปวง ปะติฏฐะเท พัง คัง อยู่ กัสมิงชนะสนัญจะเย ในกิริยา

อัน สัม สม ไว้ ซึ่ง ทวพย นน

พะลังสะเมณะสาเชยยะ กิรุงเกเทณะสาชะเย

อุพกังอิคคัปปะทาเนนะ ะเนทัมเจาณะทพพะจิง

ราชา อันว่า พระนราธิบดิ์ พะลัง ะจัน อัน มี กาลัง

สาเชยยะ พัง ให้ สำ เร็ว คือ ทรมาน สะเมณะ กัวย ะกระทำ สัมค

พร้อม เพรียง กิรุง ยั คน ขลาค สาชะเย พัง ให้ สำ เร็ว

เกเทณะ กัวย จำแนก พวค พอง อุพกัง ยัง คน โสภ สาชะเย

พัง ให้ สำ เร็ว อิคคัปปะทาเนนะ กัวย กิริยา อัน ให้ ซึ่ง ทวพย

ะเน พัง สั้ง สอน ทพพัจจิง ซึ่ง ะณ อัน ว่า ยาก ทณเจาณะ

กัวย อาณวล

สะเทสะสันตุญ โสหัตถิ อัสสะชะนะพะเสสะทิ

นะจะกะโรติ โขยุทัจจิง อัญญะคังปะริมัททะทิ

ปัจจุันตากรุญชระ ษะระโกเกิลุปะปะเต
ปะริจะโยนิติสัคเด อัญญะปาเปติสวะสัง

โยนะราชิปะติ อันว่า พระนราชิบที องค์ ไท ทัคติอัสสะระ
หะระเล ใน เมือ ซ้าง แล ม้า แล ทพยัย แล พลโยธา สะติ
แลมี สะเทสะสันคฺฏุโร สันโทษโยใน แ้วน แคววัน แห่ง คน
หะระเรติ มีไต้ ักระท่า ยุทธชง ซึ่ง รบพุ่ง อัญญะปัจจาเมิตคา
อันว่า ท้าว พระยาทั้งหลาย อหะอิน เป็น ซ้ำศึก ปะริมัทตะติ
เมาะ ปะริมัทเทยุง ฟิง ย่ำยี้ ทั้งนะราชิบง ซึ่ง พระนรา
ชิบคิ อหะ มักน้อย แต่ ใน แ้วน แคววัน แห่ง คนนั้น ปัจจุันตา
อันว่า ปัจจุันตะ ขนบท ทั้งหลาย กุปะยิตากระบด วิลุปะยัตเต
เมาะ วิลุปะเยยุง ฟิง ปลัน รัญชระระโกเก ซึ่ง แ้วน แคววัน
บ้านเมือง แล ทพยัย สมยัคีทั้งหลาย ราชา อันว่า พระนรา
ชิบคิ ปะริจะเว ซำนาญ นีติสัคเด ใน ราชนิทิสাত্র
อัญญะ ยิง ท้าว พระยาทั้งหลาย อหะอิน มีไต้ ซำนาญ ปาเปติ
ให้ ถึง สวะสัง ซึ่ง อำนาง แห่ง คน

อุพุกัสสะนิเสกาโก กากัสสาขีวะสังหะเท
สิหัสสาขีณะเระโกร หะระสิสาขีวะสะเกสิโท
หั้นติเออวังกาละเทสัง อะชำนันโตวะบุชณะติ
พุททิวากะยังวิสะเรยยะ วะสะปะตโตวิพะระวา

กาโก อันว่า กา ปัตโต ถึง วะสัง ซึ่ง อำนาง

อุพุกัสสะ แห่ง นก เค้า นิสะ ในเวลา พลข คำ หัคติ
หิบบหาย อุพ โภยี แม้อันว่า นก เค้า ปัตโต ถึง วะสัง

ซึ่งอำนาจ กากัสสะ แห่งกา อะเท ในเวลา กลางวัน
 หันที นียบหาย ะวี อนึ่งโสทร นะโกร อันว่า จรเข็
 บัศโต ถึง ะสัง ซึ่งอำนาจ สหัสสะ แห่งราชสัท
 ณะเด ในที่บก หันที นียบหาย สหัสสะ แม้อันว่าราชสัท
 บัศโต ถึง ะสัง ซึ่งอำนาจ นะกรัสสะ แห่งจรเข็ อุทะเก
 ในน้ำ หันที นียบหาย ราชา อันว่าพระนราธิบดิ์
 อะชานันโต มิได้รู้ กาละเทสัง ซึ่งกาลแดเทศ ยุชณะติ
 รบพุ่ง โสราชา อันว่าพระนราธิบดิ์ นั้น วิสะเยยะ
 มิได้รูก พุททิวากะยัง ซึ่งคำแห่งนักปราช วิพะละวา
 ปราศจาก ทรพถ ะสะบัศโต ถึง ซึ่งอำนาจ แห่งข้าศึก
 เอวัง เมาะ ตะดา เหมือนกันนั้น
 วิบุ่งกัถวานะวัญญาติ วิทิตวานะชิตังอิติ
 มัททะวะสะนาคัทพิพัง กาคัทพิพังวิริยังสะทา
 ชุทธาเวราหิชาเยนัตติ สิจิวิสะสะวามัทโท
 คิริทคเคหัตถิราชา พะละทะสะสะหัสสะบดิ์
 ณะราถิมเกสัจเจพนัเช มัทเทโสถังฉินเทยยะโส
 ราชา อันว่าพระนราธิบดิ์ กัถวา เมื่อปราบ วิบุ่ง
 ซึ่งข้าศึก วิทิตวานะ รู้แล้ว วิบุ่ง ซึ่งข้าศึก ชิตังอิติ
 ว่าคนจะชนะ นะวัญญาติ อย่าได้กุ่มนิน มัททะวะสะ
 ทั่วยอำนาจแห่ง มัวเมา ัญญา อันว่าพระนราธิบดิ์ กัถวา
 กระทำแล้ว วิริยัง ซึ่งความเพียร นะหาคัทพิพัง อย่า
 พึงย่อหย่อณ วิริยัง อันว่าความเพียร ัญญา อันว่าพระ

นราธิปไตย กาศพิพิง ฟังทำ สธา ในกาลทุกเมื่อ เวลา
 อันว่าคนทั้งหลาย อันเช่นเวร ขุทธา น้อย สิววิเสสสมา
 เสมอ ค้วย เปลวเพลิง แลพิศม์ ชำยันติ ยังเกิด หี เมาะ
 ยัสมา เหตุใด ตัสมา เหตุคั้งนี้ วิวียง อันว่าความ
 เพียร เพื่อ จะระงับ ชำศึก รัญญา อัน พระนราธิปไตย นะศา
 คัพพิง ออย่า ฟังให้ ย่อหย่อน ถึงอิวะ กุงคังว่า สิ่ง คังฤ
 ทศดิศาชา อันว่า พระยา ช้าง มะโท ชัยมัน วิจะระกั
 ะเทียว อยู่ คิริทศเค ในชรอกห้วย แล ขารเขา นระวา
 อันว่า คนทั้งหลาย สะเจพันเช ผิ แล จัยไค้ แลแล้ว แลผลไว้
 คังทศดิศาชา ซึ่ง พระยา ช้าง นั้น พระตะทะสะสะทศสัมบี
 แม่ ผู้กำลัง ไท้ หมน บุษษ ถมเก ในเสา ไสทศดิศาชา
 อันว่า พระยา ช้าง นั้น นินเทยยะ ฟังคัก มะทะโสคัง
 ซึ่ง ภาระแล คือ ชัยมัน

ลุพณะทุมนุทราสะ ทะลาสนันตะวิวชชีโต

ประระวิสะยะยุททาเย กัจเฉยเยวะนะราสโก

หาราสะโก อันว่า พระนราธิปไตย ลุพณะทุมนุทราสะ

ทะลาสนันตะวิวชชีโต เว้นจากโยชทอันโลก แลโยชามี จิคว

อัน มีคี่ แลโยชานัน ชลาต แล มัคคัน แลโยชามี ไท้ เป็นขรรม

กัจเฉยยะเอวะ ฟังยกพลไป แท้จริง ประระวิสะยะยุททาเย

เพื่อ จะ สัประยุท ขรบ ฟุง ชิง แ้วน แคว้น อัน อัน

ญัตวา สัตถิง ประระสะกะ	เสนาหัง ทิวัง ภูตัง
สามะยะ เกทะทา โน	ปาเชวะ สัจจคัจฉินฺญะการะณัง
สามัง สามะเยนะ สาเชยยะ	สุวััง เกเทนะ สาเชยยะ
ลพกะทา เนนะ สาเชยยะ	ยุตเชนะ สาเชยยะ ประเว

ราชา อันว่า พระนราธิปคิ ญัตวา รู้แล้ว สัตถิง
 ซึ่งสามารถ ภูตัง อันแท้ ทิวัง มี ประการ สอง
 สัตถิงเกเทนะ โดยประเภท แห่งสามารถ ประระสะกะเสนา
 หัง แห่ง เสนา ทั้งหลาย แห่ง ข้าศึก แล เสนา ทั้งหลาย
 แห่งตน ญัตวา รู้แล้ว สามะยะ เกทะทา โน ปาเชวะ ซึ่ง
 สามารถ อูบาย คือ ผูก รัก แล เพศ อูบาย คือ ทำลาย พัก พวก
 แล ทาน อูบาย คือ ให้ ต่อม ภัคิ ะสังคัจฉินฺญะการะณัง ซึ่ง
 เหตุ อัน อยู่ใน เมือง แล เหตุ อัน จะ ไป ภัคิ ภูตัง สัน วจิง
 สามัง ยัง พระยา อัน เปน ข้าศึก อัน เสมอ ้วย ตน สาเชยยะ
 พึง ให้ สำเร็จ สามะเยนะ ้วย สามารถ อูบาย คือ ผูก รัก
 สุวััง ยัง พระยา อัน แล วั กถา สาเชยยะ พึง ให้ สำเร็จ
 เกเทนะ ้วย เกท อูบาย คือ ทำลาย พัก พวก ลพภัง ยัง
 พระยา อัน เปน ข้าศึก อัน โภก ใน สมบัติ สาเชยยะ พึง ให้ สำเร็จ
 ทาเนนะ ้วย ทาน อูบาย คือ ให้ ทรัพย์ ประเว ยัง พระยา
 ทั้งหลาย อัน เปน ข้าศึก อัน มิ ได้ สำเร็จ ้วย อูบาย ทั้งหลาย
 สาม สาเชยยะ พึง ให้ สำเร็จ ยุตเชนะ ้วย รม พุง

โกโสธราชาคะรุณมถัง	ภุมิสาสซัสสะราชาโน
กิงคะโรทิตะนะคิโน	บักกะติโนวะสะสะกุโณ
รูปรำรมมะณาทิกามัสสะ	จักขุทวิยะคุโณยะฉา
อิตถลาภะระกัชชะวาทมิ	วิวิยังกะเรยยะกุโป

ราชา อันว่าพระยา คะรุ เหมือนกัน ต้นไม้ โกโส
 อันว่าพระคณิง มถัง คุหนึ่ง รากไม้ สาขา อันว่ากิง
 คิวแล้วพันธุ แล มีตร อามาคย อัสสะราชาโน แห่งพระ
 ยานัน ภูมิ คุหนึ่ง แผ่นดิน ราชา อันว่าพระนราธิบถ
 ณะคิโน ปราศจาก ทรัพย์ สะกุโณวะ คุหนึ่ง นก
 บักกะติโน อันปราศจาก บัก กิงคะโรทิต ราช สำเร็จประ
 โยชน์นี้ สิ่ง ไค ไค ะนะง อันว่าทรัพย์ จักขุทวิยะคุโณ
 ยะฉา คุหนึ่ง ว่ายัง อินทริย์ มี จักขุทวิยะ เป็น ต้น ใต้ ยัง เกิด
 ราชีโน แก่ ท้าว พระยา รูปรำรมมะณาทิกามัสสะ อันมี
 ประอณา ที่ จะสั่ง แล คุ ซึ่ง อารมณ มีรูปรำรมณ เป็น ต้น
 ยัสมา เหตุใด ทัสมา เหตุทั้งนั้น ภูโป อันว่าเจ้า แผ่นดิน
 ะเรยยะ ฟิงกระทำ อิตถลาภะระกัชชะวาทมิ วิวิยัง ซึ่ง ความ
 เพ็ชร ใน กิรียา อัน ขวน ขวาย ให้ ไค ซึ่ง ทรัพย์ แล รักษา
 แล ความ จำ เรณู ตน

นิจาวัตถะระอิททาหิ โจรวารักเชสะระฐูระกิง
 โกลเสรักเชตะโคโรฐูเร จักทาโรเศสุรักชะเห

ราชา อันว่าพระนราธิบถ รักเช ฟิงพิทักษ รักษา

สาครนี้ ชะระยัญญโฏ รั้ง ใน เหตุแห่ง ชะนะ ซึ่ง ข้าศึก
อภัยขันธ์โน ทาคความ รำคาณ มิได้ ชะเย พึ่งปราย ภูมิง
ซึ่ง พน แผ่นดิน นันทกิ ชนชม สักคัญฐาเน ในสถาน สวรรค์

อะนัถตะญาณะนาโมจะ ราชะเสฏฐุขัญฐายิโก

คะณามิสสะกะพราหมะโณ อโภเทระจิตาอะยัง

เทอโภพราหมะณา อั้น ว่า พราหมณ์ ทั้งหลาย สอง นั้น

อะนัถตะญาณะนาโมจะ มีชื่อ ว่า อะนัถตะญาณะพราหมณ์ กัถิ

คะณามิสสะกะ พราหมะโณจะ ชื่อ ว่า คะณามิสสะกะพราหมณ์

กัถิ ราชะเสฏฐุขัญฐายิโก เปนราชคร อั้น ประเสริฐ

ระจิตา ตกต่าง อะยัง คณโฐ ซึ่ง คำภีร์ ราชนิตินี้

ราชะนิติปะกะระณัง นิฏฐิตัง

ราชะนิติปะกะระณัง อั้น คำภีร์ ชื่อ ว่า ราชนิตินิ นิฏฐิตัง

จย ปริบุญณ์แท้ เท่านั้น